

MECLİS

Kosova Cumhuriyeti Meclisi tarafınca yayınlanan dergi
No: 25, Mart 2010

BAĞIMSIZLIĞIN İKİNCİ YILDÖNÜMÜ

Başyazı

Bayram öncesinde

İki yıl önce, biz, tarihin en büyük doğuşunun şahitleri, nihai olarak şiddet kargaşasından ve geçmişin derin izler bıraktığı korkudan kopmamız için, prensipsiz ve vatandaşların kendilerini özgür, eşit ve güvenli bir gelecek yaşayacakları yeni devletin imarı için büyük ümitlerle inanç gücümüz, derin inancımız, aynı zamanda tereddütsüz kararlılığımız doğdu.

Neredeydin sen, "NEWBORN".

"NEWBORN"! Bu bayram öncesinde, hala bebekken, hala ayakların üzerinde duramıyorken... mutluluk, hatırlama ve meditasyon..., bu bayram öncesinde tereddüte geldin..., Neredeydik...?! Neredeyiz...?! Nereye gideceğiz ...?!

Bu bayram öncesinde, senin görkemli bir şekilde keyfi havai fişekler ile eğlenmeye, sevinmeye, kutlamaya, hayatın sevinci ve mutluluğunu hissetmeye, özgürlüğün büyüklüğü ve tadı ile zevklenmeye ve sarhoş olmaya hakkın var.

Ama dikkat et "NEWBORN"

Bu bayram öncesinde, özgürlük mihrabında dinlenmek için ölümsüzleşmek uğruna hayatlarını veren yüzlerce ve binlerce erkek, kadın genç oğlan, genç kız ve çocuklar onuruna herhangi bir kelime kekeleyecez mi, yoksa gelecek için mi kekeleyecez?

"NEWBORN" en nihayet özgürlük ve geleceğimizin birbirine sahne olduğunu anladın mı?!

Özgürlük olmadan hayatta kalabiliriz, yüzyıllarca hayatta kaldığımız gibi.

Fakat özgürlük olmadan geleceğini imar edemezsin.

Bu doğum günü savaşımların...!? Katledilenlerin...!? Senin doğuşun için hayatını verenlerin eserini saygılamana çağrı yapmaktadır...!?

Bu doğum günü senin doğmanı ve düzgün büyümenin gerektiğini anlayan, kabul eden ve kararlıca kararlaştıran tüm dost ülkeler için, devlet adamları ve tüm büyük insanlar için takdirlerini ifade etmene çağrı yapmaktadır.

Dikkat "NEWBORN" !

Sen çağdaş zamanlarda doğdun. Ve çağdaş zamanlar modern vizyonları, geniş görüşlü politikacıları, programlı hükümeti, hoşgörülü halkları ve hukuk devletini gerektirmektedir.

Bu nedenle dikkat

Petrit Subashi

İçerik:

Bağımsızlığın ikinci yıldönümü.....	3
Mesiç, bu büyük dost.....	6
Bağımsızlık, Kosova'da yabancı sermaye yatırımları için olumlu koşulları sağlamış ve sağlamaktadır.....	8
Yeni bir zihniyet ve düzenleme ile adalet.....	10
Gazetecilerin Meclis hakkındaki görüşleri.....	12
Kosova sınırları güvencededir.....	14
UAD süreci geriye çevirmeyecektir	22
Daha büyük esitlilik ve sorumluluk.....	24
Takdirnameler 16 kadına ve kurumlara, tesekkürnameler ise iki kadına layık görüldü.....	25
Yasayla- Diasporaya daha yakınız.....	26
Meclis Başkanı Krasniqi:	28-29,32
Kosova ile İsviçre Meclisleri'nin çalışmalarında benzerlik var.....	30
Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyesi Slobodan Petrović Arnavutluk ziyaretinde.....	31
2010 Yilina ait yasama stratejisi.....	33

Yanın Kurulu:

Gjylnaze Syla, Vladimir Todorović,
Berat Luzha, Mursel Halili,
Armend Zemaj, Ismet Hajrullahu,
Njomza Emini, Shefqet Rexhepi,
Synavere Rysha, Petrit Subashi,
Shpresa Murati, Arta Qorri

Kosova Meclisi Medyalarla İlişkiler Kurma ile
Yayınlama Dairesi
Editor: Petrit Subashi

BAĞIMSIZLIĞIN İKİNCİ YILDÖNÜMÜ

Özgürlükte bulunmasının on yılı süresince ve bağımsızlığa kavuşmasının iki yılı içerisinde Kosova'nın yapmış olduğu dönüşüm büyük ve tarihidir

Demokratik dünya, ABD, Avrupa, NATO ve Kosova'nın tüm dünyadaki değerli dostlarımıza teşekkür borçluyuz Avro-Atlantik entegrasyonuna doğru yönelimimiz ayan ve güçlüdür

Ekonomi gelişmede yılda yaklaşık 4 oranında artış kaydedildi, bu oran global bunalım döneminde Kosova Cumhuriyeti için oldukça önemlidir

Kosova Bağımsızlık Gününün ikinci yıldönümü kutlaması münasebetiyle bu gün Kosova Cumhuriyeti Meclisinin törenli toplantısı düzenlendi. Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqinin başkanlığı altında düzenlenen bu toplantıya Kosova Cumhurbaşkanı Fatmir Sejdiu, Başbakan Hashim Thaqi, İSO yönetmeni Pieter Feith, Hükümet kabinesi ve diplomasi temsilcileri katıldı. Toplantıya katılanları selamladıktan sonra, Meclis Başkanı Jakup Krasniqi, iki yılın tarih için az olduğunu belirtirken, özgürlükte bulunmasının on yılı süresince ve bağımsızlığa kavuşmasının iki yılı içerisinde Kosovanın yapmış olduğu dönüşüm oldukça büyük ve tarihe geçmesi gereken bir olaydır. Avrupada en eski halkların ülkesi olan Kosova, kanlı çatışmaların sürdürüldüğü Balkanların kırıksık haritasında kaybolmuş ve unutulmuştur. Kosovanın bağımsız ile egemen devlet olması ve dünyanın dört yanında tanınması ile saygılanması amacıyla sayısız nesillerin seferber ve fedakar olması gerekiyordu.

Devletin kurulmasının iki yılı içerisinde Kosova, devletin tüm Anayasa ile demokratik kurumlarını kurmuş, çok etnikli toplumu istikrara kavuşturmuş ve yörede barış faktörü olmuştur.

Bağımsızlık, Kosova'nın bütünlüklü gelişmesinin gerekli ön koşullarından biriydi

Yasamanın en önemli sonuçlarından bazılarını sayarken Başkan Krasniqi, geçen iki yıllık yasama çerisinde 160'tan çok yasanın onaylandığını ve sadece son iki yıl içerisinde Kosova devletini düzenleyen, azınlıklar hakları ile esas insan hakları ve özgürlükleri korunmasının yüksek standartlarını saptayan, ülkenin bütünlüklü gelişmesini sağlayan ve Avrupa Birliği ile Avro-Atlantik kurumlarında entegrasyon perspektifine yol açan 140'tan çok yasanın kabul edildiğini ortaya attı. Kosova Uluslararası Para Fonu ile Dünya Bankasının üyesi olmakla birlikte, yöresel ve uluslararası organizmalar, forumlar ve girişimlerin temsilcisidir ve Avrupa Birliğinin geniş ailesine girme yolundadır.

Uluslararası Adalet Divanında bağımsızlığın ilan edilmesi hakkı ile geçerliliğinin korunmasından ve onun danışma görüşünün ilan edilmesinden sonra, Kosova Cumhuriyetinin bağımsızlığını tanıyacak olan BMÖ üye ülkeler sayısının hızla artmasını beklemekteyiz.

Bağımsızlık, Kosovanın bütünlüklü gelişmesinin gerekli ön koşullarından biriydi. Kosova sayısız gelişme ve ilerleme potansiyelleri dışında, uluslararası destek ile dayanışmaya sahiptir. Uluslararası sivil ile güvenlik katılımı, ülkemizin güçlendirilmesi amacıyla sayısız dostlarımızın seferberliği ve 2008 yılında düzenlenen Bağımsızlar Konferansı, uluslararası topluluğun kendisini Kosovaya ve onun halkına adadığını doğrulamaktadır.

Ekonomi gelişmede yılda yaklaşık yüzde 4 oranında artış kaydedilmiştir, ki bu oran global bunalım döneminde Kosova Cumhuriyeti için

oldukça önemlidir. Kosovada yabancı sermaye yatırımları için olumlu koşullar sağlamıştır. Örneğin, güvenlik ve siyasi istikrarlık, özel ve tüzel altyapı, telekomünikasyon ve gümrük ile vergi kolaylıkları ve sürdürülebilir çalışma havasının sağlanması. Bunların hepsi, büyük zenginlikler ve gençlik potansiyeli ile ucuz iş gücü sayesinde yabancı yatırımcıların ilgisini çekecek ve daha hızlı bir gelişmeyi sağlamış olacaktır. 2010 yılında Kosovanın ekonomi gelişmesinde önemli dönüşüm kaydedilecektir.

Kurumsal sistemin konsolidasyonu ve Kosova Cumhuriyetinin tüm yöresinde Anayasa düzeninin sağlanması yönündeki seferberliklerimizin devamında, İCO ve Hükümet, Kosovanın kuzey bölümünde etkinliklerin kapsamlı katılımını sağlamış, ki bu siyasetimiz ile kurumlarımızla birlikte uluslararası topluluk tarafından da her yanlı desteklenmiştir. Kosovanın kuzeyinde yaşayan yurttaşların ve tüm ülkemizin iyiliği için yeni entegrasyon ve ilerleme sürecinin başlatılmasının zamanı gelmiştir. Bizler, bu iyi niyetli stratejimize yapıcı tutum alması ve bizim iyi ve entegreli Avrupa ilişkilerine, barışsever süreçlerine ve ortak çıkarlı konularla ilgili pragmatik diyaloga katkıda bulunması için Sırbistan Cumhuriyetine çağrıda bulunmaktayız. Bağımsız Kosova, geri dönüşü olmayan bir gerçektir ve onun uluslararası topluluk tarafından garanti edilen bütünlüğü dokunulmazdır. Kosovada yaşayan Sırp topluluğu ve Sırbistanda yaşayan Arnavut topluluğu, karşılıklı iletişim ve işbirliğin köprüsü olmalıdır.

İleride yapılması öngörülen ödevlerden bahsederken, Meclis Başkanı

Krasniqi şunları dedi: “ Ülkemiz sürekli arayışlar içinde bulunmaktadır. Örneğin, uluslararası topluluk tarafından bağımsızlığın daha geniş tanınması, BMÖ ve diğer uluslararası örgütlere üye olma, demokratik reformlar, yasal çerçevenin çemberlenmesi, hukuk üstünlüğü, organize suç ve rüşvetçiliğe karşı savaşım, fakirlik ve işsizliğe karşı savaşım, ekonomi artış ve gelişme, özelleştirme süreci, komple desentralizasyon, yeni kurulan belediyelere politik ve finansal destek, kuzey bölümün ve tüm Sırların Kosova toplumuna entegre edilmesi, Avrupa Komisyonunun iletilemesine ait Rapordaki önerilerin gerçekleşmesi, vizelerin liberalleşmesi ve Avrupa entegrasyonu kriterlerinin yerine getirilmesi, Milenyumun Gelişme objektifleri, idari kapasitelerinin iyileşmesi, yöresel işbirliği vb.

Kosova bağımsızlık ve egemenliği ilan ettiğine göre, bunun tamamıyla ve tüm alanlarında hayata geçirilmesi gereklidir. Yasal ve demokratik devleti istediğimiz için Anayasa ve yasaları onayladık ve onların uygulanmasına saygı göstermemiz gereklidir. Yurttaşların daimi güvenini ve saygısını kazanmak amacıyla güçlendirilmesi ve çalıştırılması gereken kurumları kurduk, hayata geçirmemiz gereken

değişik alanlar için stratejiler hazırladık. Biz, ayan ve güçlü bir şekilde Avro-Atlantik entegrasyonlarına yönlendik, bundan ötürü de çoğunlukta olan tüm Arnautlar, azınlık toplulukları, yurttaşlar ve kurumlar ve sivil toplum ile medyalar her gün bu süreçleri ilerleye doğru götürmeliyiz”.

Konuşmasının devamında Meclis Başkanı Krasniqi şöyle konuştu: “ Bağımsızlığın ikinci yıldönümünde, özgürlüğe kavuşmak ve yeni bir Kosova için canlarını feda eden tüm savaş kurbanlarını saygıyla anıyoruz. “ Bu gün, Prekazda Kosovanın özgürlüğe kavuşması için canlarını kurban eden efsanevi komutan Adem Jashari ve onun ailesi önünde saygıyla eğiliyoruz. Bizler onlara ve bırakmış oldukları emanete ömür boyu borçluyuz”, dedi Parlamento Başkanı Krasniqi. Konuşmasının sonunda Parlamento Başkanı Krasniqi, kurtuluşun ağır ve tarihi süreçlerinde barışın sağlanması, demokrasinin kurulması ve yıkıcı savaştan sonraki yenilemede yardımlarını esirgemeyen demokratik dünya, ABD, Avrupa, NATO ve Kosovanın tüm dünyadaki değerli dostlarına sonsuz saygı ve teşekkürlerini sundu.

Kosova'nın bağımsızlığı yörede barış ve istikrarlığı sağlamış oldu

Toplantının devamında Kosova Cumhurbaşkanı Fatmir Sejdiu, şu sözlerle katılımcılara hitapta bulundu: “ İki yıl önce, Kosova halkının seçilmiş temsilcileri Kosova Cumhuriyetinin bağımsızlığını ilan etti, ki bu başarılı çalışmaların, Kosova nesillerinin çoğunun uzun süreli fedakarlığının sonucu ve aynı zamanda uluslararası dostlarımızın, Kuzey-Atlantik İttifakı ve tüm dünyadaki diğer devletlerin yardımı sayesinde elde edilmiştir.

Bu gün özgür devletimizin bağımsızlığının ikinci yıldönümünü kutladığımızda, bizler hepimiz Kosova Cumhuriyetinin ideatoru ile mimarı ve tarihsel liderimiz Dr. İbrahim Rugovayı gururla hatırlatıyoruz. Merhum Rugova, Kosovayla ilgili gerçeği dünyanın tüm büyük merkezlerinde, Vaşingtonda, Brükselde, Londrada, Parizde, Berlinde, Romada ve Ankarada yaymaya başarmıştır. Merhum İbrahim Rugovanın özel insanlığı ile barış ruhundan oluşan politik felsefesi, savaş ile kin retorikasının her zaman hüküm sürdüğü Avrupanın bu bölümü ve dünya için yeni bir şeydi. Batılı Balkanların apokaliptik tragedilerin ızdıraplarından geçen dönemde, onun bilgeliği ile vizyonerliği, Kosova ile onun halkını tehdit eden tehlike hakkında demokratik dünyayı uyandırmıştır. Bu politik felsefe ile özgürlüğe kavuşmak için Kosova halkının yürütmüş olduğu kurtuluş savaşı, Dreniça belediyesinin Prekaz köyünde canlarını feda eden Jashari ailesinin yekvücutlu örneğiyle, 1999 yılının ilkbaharında Kosova halkının soykırımdan kurtulmasıyla ilgili büyük kampanyayı başlatan NATO tarafından güçlü bir şekilde desteklenen amacımız hakkındaki adaletle dünyayı inandırmıştır”, dedi Cumhurbaşkanı Sejdiu.

Kosovanın tanınması sürecinden bahsederken, Kosova Cumhurbaşkanı Sejdiu, şimdiye kadar Kosovanın tüm dünyada 65 demokratik ülke tarafından tanındığını belirtti. Kosova dünyadaki birçok ülkeyle ikili ilişkileri kurmuştur. Kosovanın bağımsızlığını tanıyan ülkelerde 21 büyükelçilik ve 10 konsolosluk misyonu açılmıştır ve başlangıç olarak dış dünyada ağırbaşlı temsil eden katı bir diplomasiyi başarıyla kurduğu denilebilir.

Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliğinin genel ülkeleriyle ve tüm diğer dost ülkelerle koordine halinde işbirliğinde bulunup, Kosova Cumhuriyetinin özgür ulusların geniş ailesi çerçevesinde hak ettiği yerde bulunması amacıyla bağımsızlığın tanınması doğrultusunda gerektiğinden çok çalışılmıştır. Bu amaçla, son yıllar içerisinde Kosovanın dostlarıyla sürekli işbirliği yapılmış ve bu önemli süreçte Kosovayı desteklemek için dost ülkelerden kendi etkilerini kullanmalarını isteyerek Kosovanın bağımsızlığını henüz tanımayan ülkelerde lobcilik yapılmıştır.

Bağımsız devlet olarak çalışmasının bu iki yılı içerisinde Kosova bağımsızlığının yörede daha fazla barış ile istikrarlığı getirdiği dünyaya gösterilmiştir. Kosova Cumhuriyeti, iyi komşuluk siyasetiyle, sadece barış faktörü olarak değil, yöre ülkeleri arasında en iyi ilişkilerin katalizörü olarak doğrulanmıştır. Şansına, iyi komşuluk siyaseti komşu ülkeler tarafından anlayışla karşılanmıştır. Kosovanın Arnautluk, Makedonya, Karadağ, Hırvatistan, Slovenya ve Bulgaristanla oldukça iyi ilişkisi vardır. Dier yandan, Kosovanın bağımsızlığını henüz tanımayan Yunanistanla da hızlı işbirliği gelişmektedir.

Dış ilişkilerdeki tek sorunu, kendi agresif siyasetiyle Kosovaya karşı gelmeye devam eden Sırbistan teşkil etmektedir. Ülkenin kuzeyinde çalışmalarını sürdüren ve kaçakçılık ile ekonomi suçların hala mevcut olduğu resmi Belgrad, paralel Sırp strüktürlerini finanse etmektedir. Sırların refahı ve bizim ortak refahımız için bu ulusa mensup yurttaşların Kosovanın kurumsal ile toplumsal yaşamına entegre edilmesini müsaade etmeyerek, Kosovanın bu bölümünde yaşayan Sırp topluluğunu rehin olarak tutup, bu strüktürlerin sürekliliği için Sırbistan tarafından yüzlerce milyon euro yatırılmıştır. Bununla ilgili Cumhurbaşkanı Sejdiu, Kosovanın kuzey bölümünde bu durumun sona ereceğini ve insanların kendi evlerine, daha doğrusu Sırların güneye, Arnautlar, Boşnaklar ve diğerlerinin kuzeye, yani yıllarca yaşamış oldukları yerlere dönme hakkına sahip olacaklarını dile getirdi.

“Biz, Bosna, Hırvatistan ve Kosovada sürdürülen savaş yılları sırasında işledikleri cinayetler için adalete borçlu olan yıllarca çalışmalarını devam eden bireyler ile hırsızların yaşadığı Kosovanın kuzey bölümünde durumun normalleşmesini amaçlayan, Kosova Hükümeti ve Uluslararası Sivil temsilciler Bürosunun (İSO) kuzeyle ilgili stratejisini destekledik.

Aynı zamanda yapmamız gereken işlerin eksik kaldığı Kosovada düzen ile yasaların yürürlüğe girmesi doğrultusunda yardımcı olmak isteyen EULEX-e de desteğimizi sunduk.

Kosovaya, bağımsız, profesyonel, yenilenen ve yargı reformu gereklidir.

Bunun sağlanması için bu sistemin, ülke kurumlarının yedeksiz desteğine ihtiyacı vardır, tabii ki yurttaşlar da hiç çekinmeksizin Kosova Polisi ve mahkeme ile yargı organları gibi devletimizde düzenin korunması ve yasaların saygılanacağını garanti eden mekanizmalarla işbirliği yapmalıdır”, dedi Cumhurbaşkanı Sejdiu. Diğer yandan konuşmasının

devamında, bir ulusun büyüklüğünün onun gücüyle değil, tam aksine onun bilgeliği ile güveniyle ölçüldüğünü belirtti. “Eğer bu gibi yüksek insan erdemleriyle ülkemizi yönetebilirsek, o zaman vatanımızı ilerideki nesillere miras olarak bırakmamız için korkmamıza gerek yok”, dedi Cumhurbaşkanı Sejdiu.

Kosova'nın bağımsızlığı Kosova Cumhuriyetinin her vatandaşının başarısıdır

Kosova Başbakanı Hashim Taçi, Kosova bağımsızlığının Kosova Cumhuriyetinin her vatandaşının başarısı olduğunu vurguladı. Her vatandaş, ister aile, ister de topluluk olarak yaşadığı Kosova ya da diasporada kendinden gurur duymalıdır.

Kosova halkı, Kosova devletinin kurucusudur. Bağımsızlık Gününün ikinci yıldönümü kutlaması çerçevesinde Kosova Cumhuriyeti, gelişmiş ile faydalı kurumlar, iyi yönetim, düzen ile yasaların hükümlülüğü ve toplulukların daha iyi bir şekilde saygılanmasıyla, konsolide edilen bir devlettir.

Bağımsız Kosovada ilk olarak yerel seçimler örgütlendi, bu seçimlerde yurttaşlarımız daha ağırbaşlı ve gururlu bir şekilde kendi yerel yöneticilerini seçti. Seçimler, özgür, adil ve demokratik bir şekilde gerçekleşip, herkes tarafından övgüyle değerlendirildi. Kosova Cumhuriyeti, eşit haklarla Dünya Bankası ile Uluslararası Para Fonunun üyesi olmuştur ve yakında Yenileme ve Gelişmeye ait Avrupa Bankasına da üye olacaktır.

Kosovanın ekonomi yenileme yönlerinden bahsederken, Başbakan Taçi şunları dedi: ” Sürekli çalışmalarımız sayesinde bizler daha elverişli maaşlarla yeni işyerleri açtık. Aynı zamanda kilometrelerce yeni yollar ve çok sayıda yeni okullar inşa ettik, bununla birlikte siyaset, yasamaçılık ve

iktisatta önemli reformlar gerçekleştirdik. Çocuklarımıza daha güvenli bir geleceği sağlamamız amacıyla, yurttaşların günlük yaşamını düzelterek çalışmalarımızı bu şekilde devam ettirmekteyiz. Bu günkü gibi günlerde ülkemizin özgürlüğe kavuşması için canlarını feda eden kahramanlarımızı saygıyla hatırlamalıyız, bununla birlikte kidemliler, en zor günlerde vatan ile özgürlüğün ne kadar sevildiğini öğreten öğretmenler, yaralarımızı tedavi eden doktorlar ve durmaksızın çalışan sanatçılar gibi ülkemizin hayatta olan kahramanların da saygılanması gereklidir. Demek oluyor ki, bunların hepsi bu gün sahip olduğumuz bağımsızlığa katkıda bulunmuşlardır”.

Konuşmasının devamında Başbakan Taçi, Kosovanın özgürlüğü ve bağımsızlığa kavuşmasını destekleyen ve aynı zamanda Kosova bağımsızlığının tanınması süreci ile entegrasyon süreçlerine katkılarını esirgemeyen Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği ülkeleri ve tüm diğer dost ülkelere sonsuz teşekkürlerini sundu. Diğer yandan, geleceğe ait amaçlardan bahsederken Başbakan Taçi, bunun gelişme ve entegrasyon olduğunu belirtti. “Kosova, NATO ve Avrupa Birliğine entegre olacaktır. Bu gün daimi Kosova, onurlu Kosova ve geleceğin Kosovası inşa edilmektedir”, dedi konuşmasının sonunda Kosova Başbakanı Hashim Taçi.

Geleceğimiz için hayatlarını ve herşeyini veren erkek ve kadınların gömütleri önünde eğilirken, her nesilden olan şehitleri ile şeref duyuyoruz

Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı Jakup Krasniqi, Meclis Başkanlık Kurulu üyeleri ve danışmanları ile birlikte, Kosova bağımsızlığının ilan edilmesinin ikinci yıldönümünde, Efsanevi Komutan Adem Jashari'nin gömütlüğü önünde saygı duruşunda bulundu ve çelenk taktı.

Bu münasebetle Krasniqi 17 Şubatı, özel bir gün olarak değerlendirdi ve Kosova'nın bütün vatandaşları için en büyük bir bayram olduğunu vurguladı.

Kosova Meclis başkanı bu münasebetle yaptığı bir konuşmada şunları dedi. “Kosova Kurtuluş Ordusu'nun Efsanevi Komutanının gömütüne taze çiçek takmak , Jashari ailesini ve Kosova için büyük bir çağ, özgürlük, bağımsızlık ve demokrasi çağını açan, Jashari ailesine dahil

olan bütün üyelerine şeref duyduğumuzu belirtmek için buraya geldik. Onların gömütleri önünde, bizim geleceğimiz için herşeylerini veren, bu kadın ve erkekler önünde eğilirken biz, her nesilden olan şehitleri, farklı şekillerde özgürlüğümüz, bizim ailelerimizin geleceği için hayatlarını kaybeden ile şeref duyuyoruz”.

Başkan Krasniqi, ilerideki daha nice yıldönümlerde bile insanlar, ülkeyi şehitlerin emanetlerini tamamıyla yerine getirmeleri zordur.

“Onların emanetleri için biz, şu anda faaliyet göstermekteyiz, ileride de bu doğrultuda çalışmamız gerekir, ancak bu emanetleri tamamıyla yerine getirebilmemiz için nice nisillerin çaba harcaması gerekir. Şehitlere şeref olsun” dedi Parlamento Başkanı Jakup Krasniqi.

Mesiç, bu büyük dost

Kosova'ya bir genç devletin dostu olarak geldim. Dünyada hak ettiği yerini aradığı bir zamanda Kosova'ya geldim Avrupa'ya, aynı yasalar düzeniyle, açık sınırlarla ve insanların özgürcesine dolaşılmasıyla gireceğiz. Demokrasinin önemi oldukça daha büyüktür Demokrasinin önemi oldukça daha büyüktür

Mesiç'i dost Hırvatistan halkının sevilen lideri ve dünyada saygılanan bir devlet adamı olarak değerlendiren Meclis Başkanı Krasniqi, Başkan Stipe Mesiç'in büyük bir dost olduğunu ve en zor durumlarda Kosova halkının yasal haklarını savunduğunu, Kosova Cumhuriyeti bağımsızlığının uluslararası tarafından tanınmasına ve iki devlet ile halkları arasında dostane

ilişkilerin pekiştirilmesine katkıda bulunduğunu vurguladı. Meclis Başkanı, Hırvatistan Cumhuriyeti'nin Uluslararası Lahey Mahkemesi sürecinde Kosova bağımsızlığının en güçlü destekçisinden biri olduğunu da değerlendirdi. Alkışlarla Meclis Başkanı Jakup Krasniqi, Hırvatistan başkanı Stipe Mesiç'i söz alması için kürsüye davet etti.

Kosova'ya yeni devletin dostu olarak geldim

Bir Hırvat başkanının Kosova Cumhuriyetine yaptığı bu ilk resmi ziyareti vesilesiyle sadece yöre değil, Avrupa'nın en genç devletinin, aynı zamanda eski Kıtanın bu bölümünün en eski halkının devletinin en yüksek temsilciler encümeni üyelerine bugün büyük bir memnuniyetle hitap ediyorum.

Konuşmamın başlangıcında hemen, net bir şekilde şunu söylemem gerekiyor: benim Kosova'ya yaptığım bu ziyaret hiç kimseye karşı yönelik değildir. Bu ziyaret kesinlikle bizim ikili ilişkilerimiz, fakat aynı zamanda tüm yörede istikrarlık ve güvenliğin işlevliğindedir. Kosova'ya bir genç devletin dostu olarak, aynı zamanda tüm vatandaşlarının Kosovalılar ve Sırp'ların dostu olarak geldim. Tekrarlıyorum: Kosovalılar ve Sırp'lar!

Kosovalı Sırp vatandaşlar dün Noel'i kutladı. Bende şahsen bu yeri bu geleneksel dini bayramlarını kutlamak için kullanacağım. Artık tüm tarafların, geleceğin birlikte, işbirliğinde, örneğin hepimizi etkileyen küresel ekonomi kriz durumunda karşılıklı yardımlaşmada olduğunu nihayetinde kabul etmesini gerektiğini belirtti.

Bunu başta daha söylemek istedim. Çünkü bazı çevrelerde ziyaretimle ilgili farklı yorumlar yapılıyor. Fakat ben, on yıl başkan görevim süresince başka ülkelere olduğu gibi buraya da bir tek amaçla geldim: Amacım, ikili olduğu gibi çok taraflı ilişkiler kapsamında karşılıklı ilişkileri pekiştirmek ve tüm vatandaşlarımızın çıkarından olacak işbirliğine davet etmektir.

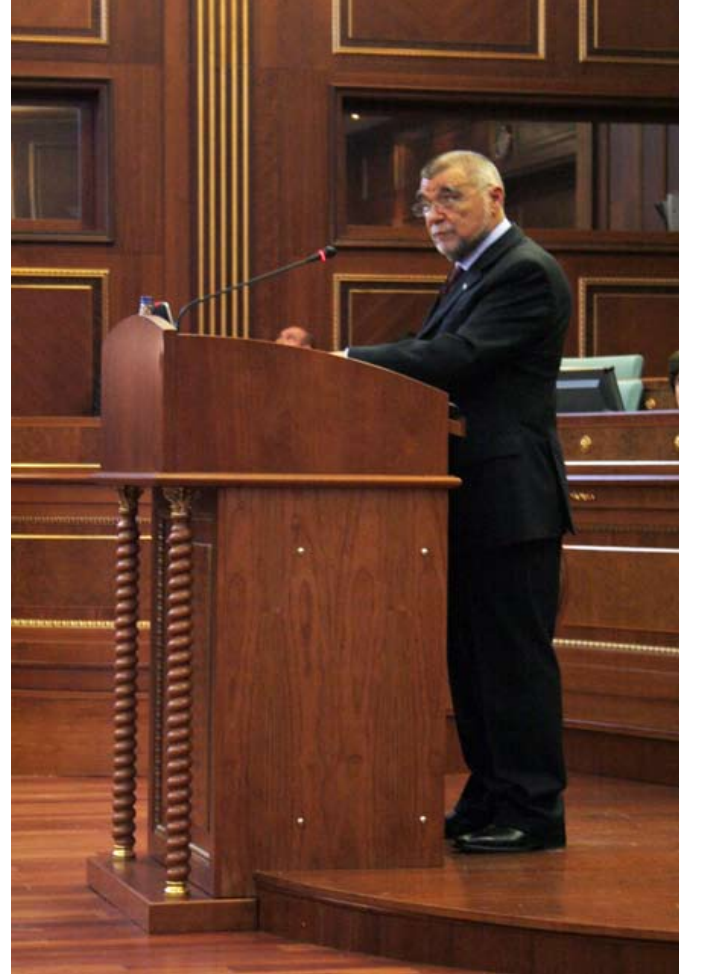
Dünyada hak ettiği yerini aradığı bir zamanda Kosova'ya geldim

Kosova'nın uluslar arası sahneye girmesinin çabaladığı, dünyada hak ettiği yerini aradığı bir zamanda Kosova'ya geldim. Her halkın bağımsız olması ve kendi kaderiyle yönetmesi hakkı vardır. Kosova'nın eski Yugoslavya'da özerk bölge olarak Anayasa- Hukuk düzeni dünyanın hiçbir yerinde bulamadığımız yegane bir şekilde çözülmüştür, bu sebepten Kosova'nın kendine özgü bir durum olduğunun söylenmesi mantıklıdır.

Yugoslavya'nın 1974 yılı Anayasasından konuşulurken, Anayasa harfi sadece değil onun ruhuna da bakılmalıdır. O zaman sonuçlar da ayandır, çünkü Yugoslavya Federasyonunda özerk bölge olarak Kosova mevcut hiçbir devletle, ya da herhangi bir şimdiki ya da geçmişteki bileşik devletle bir eski özerk bölge ile kıyaslanamaz.

Hırvatistan, Kosova bağımsızlığını tanıma kararını getirmekte tam bu noktadan hareket etmiştir. Başka yolun olmadığını düşündük. Kosova statüsü ile ilgili müzakereler hiçbir sonuç getirmede, Sırbistan Cumhuriyetine bağlı olmasıyla birlikte Kosova'nın da oluşum bölümü olduğu federasyon artık mevcut değildi bu sebepten Kosova'nın kaderinin de ne olacağının belirlenmesi gerekiyordu. Uluslar arası yönetim de belirsiz bir süre için herhangi bir çözüm değildi.

Sırp'ların son yüz yıl içerisinde kendi oluşumunda olan bir bölümü kaybetmesi sadece değil, aynı zamanda kendi tarihi kökenlerine bağlı olan ve ayrılmayan bir parçasını kaybetmesiyle barışamayacağımızı zor olduğunu biliyoruz. Sırbistan'ın Kosova bağımsızlığını tanımama kararını getirmesi zor olduğu bilincindeyiz. Defalarca söyledim,

bugün de tekrarlayacağım: Sırbistan'ın Kosova'yı tanıması şart değil, fakat er ya da geç her şeyden önce burada yaşayan Sırp'ların çıkarı uğruna Kosova ile belirli bir geçici anlaşma (modus vivendi) sağlanması gerekir.

Kosovalı Sırp vatandaşlarına artık yeni devletin yönetim organlarına katılımı ve işbirliğini reddetmeleri ve seçimleri boykot etmeleri çağrılarına son verilmesi gerekir, çünkü bununla nasıl yaşayacakları konusunda karar almakta haklarını yitirmektedir. Aynı zamanda her şeyin sonuçlanmadığı, tarih tekerleğinin geriye dönebileceği gibi gerçek olamayacak hayallerin de teşvik edilmesine son verilmesi iyi olacaktır.

Olamaz!

Bir zamanki Yugoslavya federasyonu dağıldı, oysa herkes ve tüm dünya bu dağılma için en büyük sorumluluğun kimin taşıdığını biliyor, dolayısıyla bu dağılma ile Kosova'nın da ne zaman bağımsız olacağı zaman meselesiydi. Yugoslavya Federasyonu artık geri getirilemez, Kosova da bağımsızlığının ilanından önceki duruma geri dönemez. Bu yerin mimarisi tamamlanmıştır ve şimdi şunu vurgulamak istiyorum: şimdi herkesin önünde en büyük ödev birleşik Avrupa'ya katılmaktır.

Avrupa'ya, aynı yasalar düzeniyle, açık sınırlarla ve insanların özgürcesine dolaşılmasıyla gireceğiz

Birleşik Avrupa bugün çözülemeyen olarak görünen sorunları tam anlamıyla gülünç gösterecek. Aynı yasal yönetmelik ile, açık sınırlar, iş gücü, mal ve sermaye dahil olmakla birlikte insanların serbest dolaşımı ile artık önceleri kime neyin ait olduğu ve bu tarihi temellerin bugün kime ait olması gerektiği çatışmalarla uğraşmak umurunda değildir. Hırvatistan kuzeydeki komşunuz ile ilişkilerinin önemini göz önünde bulundurmaktadır ve maksimum bir şekilde bu ilişkilerin üst düzeye çıkarılmasında çaba sarf etmektedir. Fakat biz, yöredeki herhangi bir ülke ile ilişkilerimizin aynı yörenin başka bir ülkesi ilişkilerinin rehinesi olmasına, daha doğrusu herhangi bir ülke, mantıksal davranarak Kosova bağımsızlığını tanıdığımız ve bu Kosova ile işbirliği yapmak istediğimize karşı "sert tepki" göstermesine müsaade edemeyiz. Halkın başlı başına karar alması, insan hakları, demokrasi, barış, kalkınma, güvenlik, çevre korunumu gibi temel yasaların hüküm sürmesi gereken bir dünyada yaşıyoruz. Geleceğimizin nasıl olacağı buna bağlıdır. 20. yüzyılın karakterize ettiği çatışmaların esiri olarak kalmak istediğimiz, ya da gücümüzü toplayarak bu yeni yüzyıla, yeni milenyuma, insanoğlunun en nihayet onun kalımının bağlı olduğu sorunlara mı adanacağı bilincinden hareket etmesi gerektiği bağlı olacaktır.

Bizim yakın çevremiz eski Yugoslavya'dan çıkan devletlerin çoğunlukta oluşturduğu ülkelerin bulunduğu yöre, Güneydoğu Avrupa'dır. Bu ülkelerden bazıları dolaylı, Hırvatistan, Bosna Hersek, Sırbistan ve Karadağ gibi bazı ülkeler ise dolaysız bir şekilde Yugoslavya'nın dağıldığı savaşlar ile kapsandı. Bazı ülkeler, Makedonya gibi savaştan kurtulmayı başardı, bazıları ise Kosova gibi mesela, parçalanma savaşlarının tamamlanmasından sonra bu savaşlı yaşadı.

Her nasılsa hepimiz yirminci yüz yılın son on yılının izlerini yaşıyoruz ve hepimiz özellikle bu gibi gelişmelerdeki şahsi rolümüz konusunda ne olduğu gerçeğini kabul etmekte savaşımlar veriyoruz. Bu gerçeği-kendimiz ve başkaları hakkındaki bu gerçeği mecburen kabul etmeliyiz. Gerçek bizi savaş suçlarının işlendiği yerlerde bireysel suçta götürmektedir, bireysel suçlar ise bir halkı suç işlemiş olmasından kurtarmaktadır. Tek sözle toplu suç yargısını kaldırmaktadır.

Ancak bu şekilde ve sadece bu şekilde beraberlikte geleceğimizi imar edebiliriz. Herhangi bir yeni ortak devlet için konuşmuyorum, bunun zamanı geçmiştir, bağımsız devletlerin işbirliği ve sorunların birlikte çözülmesi ve üçüncü ülkeler piyasasına üçüncü ülkeler gibi katılmak gereğinden konuşuyorum.

Tam on yıl gururla önderlik yaptığım Hırvatistan Cumhuriyeti o dönemlerde yöresel işbirliği için çaba harcadı. Geçmişin pençesinden kurtulmak için, fakat aynı zamanda tarihin düzeltilmesine karşı, burada antifaşizmin yüceltilmesine karşı çalıştı. her şeyden çok karşılıklı güven ve anlayışın yenilenmesi için eşit haklı diyalog için çabaladı.

Bu benim temsil ettiğim ve yürüttüğüm sabit politikaydı. Hırvatistan, son on yıl içerisinde tüm komşularına ve tüm yöre ülkelerine işbirliği elini uzattı. Bu ülkelerin çoğu ile karşılıklı ilişkilerin başlayacağı esaslarına dayalı ifadeler imzaladık, başarılı olmak için partnerinizin olması gerekir. Partnerlerimizin bazıları beklentilerimizi haklı buldu, bazıların düşünceyi ise beklentilerimizin altındaydı, daha doğrusu ümit ediyorlardı, bazıları ise sadece tarih veriyordu. Söz ettiğim ülkeleri neden adlandırmak istemediğimi anladığınızı düşünüyorum.

Öyle ki bizler, dün meydana gelenlerle yüklü olduğumuz yarınımızı kuramayız, aynı zamanda gerçekten meydana gelenlerin küstahça gizlenmesine izin veremeyiz. Ve ben sadece olayların olduğunu tekrarlıyorum. Ve bunun dışında hiçbir şey. Olanları kabul ederek, onlardan ders alıp, geleceğimize dönelim.

Bu geleceğin adına ben bu gün Kosova'nın Başkenti Priştine'deyim. Ben bu gün Hırvatistan ile Kosova arasında daha iyi ve gelişmiş ilişkilerin kurulması için davette bulunmak ve aynı zamanda yöredeki istikrarlığın güçlendirilmesi doğrultusunda yöresel işbirliğin canlandırılması ve Birleşmiş Avrupa, daha doğrusu Avrupa-Atlantik entegrasyonlarına girmeleri amacıyla tüm yöre ülkelerini hazırlamak için burdayım.

Hırvatistan Cumhuriyeti Avrupa Birliğine girme eşliğindedir. Bizim mevcut anlaşmalarımız son safhada bulunmaktadır. Geçen sene gerçekleştirmiş olduğumuz Atlantik Birliğine girme yanı sıra, Avrupa Birliğine girmek dış siyasetimizin ilan edilen önceliklerinden biriydi. Fakat ben her zaman, dış siyasetimizin teslim olup, sadece bu iki öncelikli amaçlardan memnun kalmamasını söylemişim. Çünkü sadece bunlarla memnun kalmakla bizim gerçek çıkarlarımızın gerçekleşmesi imkansızdır.

Bizim gerçek amacımız Birleşmiş Avrupa, daha doğrusu Avrupa Birliğine yöredeki tüm ülkelerin girmesidir ve bizler bu ülkelerden her birine bizim gittiğimiz yoldan bir an önce geçmeleri için yardım sunmaya hazırız. Bu aynı zamanda, şimdi biraz uzak sanılan Kosova Cumhuriyeti için de aittir.

Demokrasinin önemi oldukça daha büyüktür

Ve sonunda yaşamış olduğumuz dünyadan bir-iki kelime söylemek istiyorum. Mutlaka bundan bahsetmem gerek, çünkü global dünya gittikçe küçülmekte ve bağımlılık ile beraberlikten vazgeçecek ülke yoktur.

Neoliberal modelin yenilgiye uğramasıyla ilgili ayan semptomların tanığıyız, ki bu kendi yüzünü "özel mutfağımızdan" herhangi bir şey ilave edip, etmediğimizi gözetmeksizin, hepimizi sarsan beylik bunalımında bulunmuş. Ne yazık ki, düşünceme göre, şimdilik yeni dünya düzeni olarak adlandırılan şey için ciddi bir şekilde düşünmek için hala hazır değiliz. Oysa bunu düşünmenin zamanı çatmıştır.

Çevrenin kirlenmesi ile global ısınmayla geleceği ciddi bir şekilde hasara uğrayan bir dünyada yaşamaktayız. İnsan türünün hayatta kalmasının sorun olduğunu belirtmek gereklidir bence. Fakat, ben tekrar maalesef kelimesini kullanmak zorundayım: global iklim değişimleriyle ilgili geçenlerde düzenlenen konferans, dar ulusal çıkarların hala genel bir çıkara bağlı olduğunu göstermiştir ve bu çıkar Yeryüzündeki yaşamın sürdürülmesidir.

Nihayet demokrasinin global bir şekilde yenmesinin gerekli olduğu bir dünyada yaşamaktayız, ama şunu da uyarım gerek ki, genel olarak kabul edilen üniversal değerler mevcuttur, ama herhangi bir kimsenin idealler ya da çıkarlar yüzünden diğerlerine engel olabilecek bir üniform modeli olmamalıdır. Oysa bunlar hala mevcuttur, ya da: tek sözle - vardı ve tekrarkanmalıdır.

Konuşmamın sonunda, biz yöredeki için demokrasinin kurulması, rüşvetçilik ile örgütlü suç işlerine karşı sert ve uzlaşmaz savaşım gereksinimine ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Nesnel açıdan bakılırsa, devletlerimizdeki demokrasi henüz gelişmiş değildir. Herhangi bir bahane yüzünden demokrasinin yanılması ya da demokrasinin sadece şimdiki kadar düzenlenen seçimlere göre değerlendirilmesine izin veremeliyiz.

Demokrasinin önemi oldukça daha büyüktür.

İster yörede, ister de dünyada hiç kimse bunu unutmamalı. Oysa bizler, küçük yöresel çerçevelerimizde bunu unutmadığımızı göstermeli ve doğrulamalıyız. Böylece en iyi bir şekilde dünya vatandaşları olarak legalize olup, bu güne nazaran yarın, dünyanın daha iyi olabilmesi için katkıda bulunabileceğimizi göstermiş olacağız.

Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi'nin yönetimindeki Meclis heyeti, Londra ve Belfas'ta düzenlenen Uluslararası Parlamenter Konferansına katıldı

Bağımsızlık, Kosova'da yabancı sermaye yatırımları için olumlu koşulları sağlamış ve sağlamaktadır

İngiltere Parlamentosu Temsilciler Konseyi Başkanı John Bercow, sözkonusu heyeti oldukça sıcak ve dostça karşıladı

Görüşmeler, özellikle Kosova Cumhuriyeti'ni hala tanımayan ülkelerin sensibilizasyonu için de istifade edildi

Bağımsız Kosova'nın yeni Anayasası, uluslararası örgütler tarafından tanınan Ahtisari Paketi'nin tüm hükümlerini içermektedir

Krasniqi, Kosova Cumhuriyeti'ni ziyaret etmesi için Başkan Berkow'a resmi davette bulundu

teşekkürlerini sundu.

Özellikle Başkan K r a s n i q i , U l u s l a r a r a s ı A d a l e t D i v a n ı n d a K o s o v a n ı n b a ğ ı m s ı z l ı ğ ı y ı l a i l g i l i B i r l e Ő i Ő K r a l l ı ğ ı n s u n m u Ő o l d u ğ u d e Ő t e ğ i n i b i r k e z d a h a d i l e g e t i r d i .

B a Ő k a n K r a s n i q i n i n s ö z l e r i n e g ö r e , B a ğ ı m s ı z l ı ğ ı n i l a n e d i l m e s i n d e n s o n r a K o s o v a , s ü r e k l i p o t a n s i y e l b u n a l ı m l a r ı n o d a ğ ı n d a n , c i d d i b i r b a r ı Ő i l e y ö r e s e l i s t i k r a r l ı k f a k t ö r ü n e d ö n ü Ő m ü Ő t ü r .

K o s o v a d a , g ü v e n l i k , i s t i k r a r l ı b i r s i y a s i h a v a v e e t n i k l e r a r a s ı u z l a Ő m a i l e

İngiliz Milletler Topluluğunun Parlamenterler Birliği daveti üzere, Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi'nin yönetimindeki Meclis heyeti, Londra ve Belfast'ta düzenlenen Barışın inşa edilmesiyle ilgili Uluslararası Parlamenter Konferansına katıldı. Kosova Meclis heyetinde, Başkan yanı sıra, Başkanlık Kurulu üyesi İbrahim Gashi, Kabine Őefi Mehmet Hajrizi ve Dış i li Ő k i l e r d a n ı Ő m a n ı S k ö n d e r R e ğ i ğ a y e r a l m a k t a y d ı . Ğ a t ı Ő m a l a r l a k a r Ő ı k a r Ő ı y a g e l e n ü l k e l e r d e b a r ı Ő ı n ı n Ő a d ı l m e s i n i n d e ğ i Ő i Ő k y ö n l e r i n i i Ő l e y e n b u k o n f e r a n s a d ü n y a n ı n 4 0 ü l k e t e m s i l c i s i k a t ı l d ı .

Sözkonusu konferansın amacı, sürdürülebilir barış, güvenlik ve gelişmenin takdim edilmesi doğrultusunda parlamentolar rolünün güçlendirilmesidir.

Krasniqi- Johen Bercow görüşmesi

Kosovada güvenlik, istikrarlı bir siyasi hava ve etnikler arası uzlaşma ile işbirliği ruhu mevcuttur

Birleşik Krallıktaki Kosova Büyükelçisi Muhamet Hamitinin eşliğindeki heyet, İngiltere Parlamentosu Temsilciler Konseyi Başkanı Sayın John Bercow tarafından oldukça sıcak ve dostça karşılandı. Bercow, 2009 yılının haziran ayında Birleşik Krallık Temsilciler Konseyi Başkanı görevine seçilmiştir. Aynı zamanda kendisi daha 1997 yılından itibaren muhafazakarlar sıralarından Parlamento üyesidir.

Görüşme sırasında, Başkan Krasniqi, Şimdiye kadar Birleşik Krallığın tüm alanlarda Kosovaya sunmuş olduğu destek için

işbirliği ruhu mevcuttur. Ahtisarinin önerisi üzere Kosovanın üstlendiği görevlerle uyumlu olarak, Kosova Meclisi birçok alanlarda yasaları onaylamıştır. Örneğin, yerel hükümetin ademi merkezizetçiliği, azınlıkların korunması ve Kosovanın zengin kültürel mirasının korunması vb.

Bağımsız Kosovanın yeni Anayasası, uluslararası örgütler tarafından desteklenen Ahtisari Paketinin tüm hükümlerini içermektedir.

Konuşmasının devamında Başkan Krasniqi, Birleşik Krallıktan, Kosovanın BMÖ ve diğer uluslararası örgütlere üye olması amacıyla destek çıkması isteminde bulundu. Başkan Krasniqinin belirttiğine göre, Birleşik Krallık, yüksek uluslararası kredibiliteye sahip büyük bir devlettir, bundan ötürü de bu devlet,

Kosova Cumhuriyetinin daha hızlı ve geniş bir şekilde tanınması için sayısız dostlarına etkide bulunabilir ve bu şekilde Kosovanın, Birleşmiş Milletlerin büyük ailesine girmesi de sağlanmış olacaktır.

Konuşmasının devamında Başkan Krasniqi, kendi homologunu, geçen yıl Kosova kurumları tarafından örgütlenen başarılı yerel seçimleriyle bilgilendirdi.

Başkan Krasniqinin değerlendirmesine göre, Kosova kurumlarının yüksek önceliklerinden biri, Sırp yurttaşlarının Kosovadaki tüm yaşam alanlarına entegre edilmesidir. Bu doğrultuda, Başkan Ahtisarinin Paketinden çıkan yasal görevler yerine getirilip, yeni seçimler sayesinde çoğunluğu Sırp topluluğunun oluşturduğu yeni belediyeler kurulmuştur.

Kosovanın kuzeyindeki sorunlar hakkında konuşurken Başkan Krasniqi, Sırp topluluğunun bütünlüklü entegrasyonu ve ülkemizin bu bölümünde Anayasa düzeninin kurulması amacıyla, İCO ve Hükümet tarafından ortak bir stratejinin hazırlanması

y ö n ü n d e

u l u s l a r a r a s ı
ö r g ü t l e r t a r a f ı n d a n
d e s t e ğ i n s u n u l m a s ı
i s t e m i n d e b u l u n d u .

B a ş k a n
K r a s n i q i , A v r u p a
e n t e g r a s y o n u
s ü r e c i , A v r u p a
K o m i s y o n u n u n
i l e r l e m e s i n e
a i t R a p o r d a k i
ö n e r g e l e r i n
u y g u l a n m a s ı v e i y i
k o m ş u i l i ş k i l e r i n
i l e r l e t i l m e s i
h a k k ı n d a d a
k o n u ş t u .

Başkan Krasniqinin sözlerine göre, bağımsızlık, Kosovada yabancı sermaye yatırımları için olumlu koşulları sağlamış ve sağlamaktadır. Örneğin, politik istikrarlık, güvenilirliği, yasal ve özel altyapı,

teleomünikasyon, gümrük ile vergi kolaylıkları ve sürdürülebilir bir iş ikliminin sağlanması vb. Bunların hepsi, büyük zenginlikler ve gençlik potansiyeli ile ucuz iş gücü sayesinde yabancı yatırımlar ve daha hızlı bir gelişme sağlanmış olacaktır.

Meclis çalışmaları ve onun şimdiye kadarki başarıları hakkında bilgi veren Başkan Krasniqi, ileride de İngiltere Parlamentosu tarafından yardımın sunulacağına ve iki parlamento arası ilişkilerin derinleşeceğine inandığını belirtti. Konuşmasının devamında Başkan Krasniqi özellikle, Kosova Meclisinin ister yöresel, isterde uluslararası açıdan işbirliğinin sağlanmasına gerek duyduğunu belirtip, bunun yöredeki barış ile istikrarlığın sağlanmasına

katkıda bulunacağını ve Kosovanın daha hızlı bir şekilde Avrupa'ya entegre olmasına yardımcı olacağını vurguladı.

Konuşmasının sonunda Başkan Krasniqi, Kosova Cumhuriyetini ziyaret etmesi için Başkan Bercowa resmi davette bulundu.

Bu daveti memnuniyetle kabul eden Başkan Berkow, Kosovayı ziyaret etmeye büyük ilgi duyduğunu dile getirdi. Devamında, Kosovanın bağımsızlığı ve Kosovav kurumlarının şimdiye kadarki çalışmaları hakkında hayranlıkla konuştu.

“İki parlamento arasındaki ilişkiler oldukça iyidir, ama ileride daha da geliştirilmesi gereklidir. Bizler, Kosova Cumhuriyetinin dünyada daha geniş çapta kabul edilmesinin ve Kosova Meclisinin Parlamentolar arası Birliğine katılmasının gerekli olduğu bilincindeyiz. Kosova bağımsızlığının tanınması kampanyasına İngiltere Hükümeti özellikle yardımcı olacaktır”, dedi konuşması sırasında Başkan Berkow.

Kosova Cumhuriyeti Meclis heyeti, Konferans

kişilerle de birkaç görüşmede bulundu. Bu görüşmeler, özellikle Kosova Cumhuriyetini hala tanımayan ülkelerin senzibilizasyonu için de istifade edildi.

Londradaki Kosova Büyükelçisi Sayın Muhamet Hamitiyle birlikte Başkan Krasniqi, Birleşik Krallığın Dışişleri Bakanlığında Balkanlara ait Müdür Daniell Cearn ile de görüştü.

Kuzey İrlanda Meclisinde Parlamento Başkanı Krasniqi, İrlanda Meclis Başkanı Sayın William Hay tarafından karşılandı. Başkan Krasniqi, Sayın Hayı, Kosovadaki gelişmeler, bağımsızlığın ilan edilmesinden sonra elde edilen sonuçlar ve Kosova Meclisinin çalışmaları hakkında bilgilendirdi.

“Biz, düzenli ilişkilerin kurulması ve görgü değiş tokuşu amacıyla değişik ülkelerin parlamento yöneticileriyle görüşmelerde bulunuyoruz”, dedi Başkan Krasniqi. Bu münasebetle Başkan Krasniqi, Kosova Cumhuriyetini ve Meclisi ziyaret etmesi amacıyla evsahibine resmi davette bulundu.

Krasniqi- William Hay görüşmesi

çalışmalarını izlemeyi devam ediyor ve Kuzey İrlanda Parlamento Başkanı Sayın William Hay ile de görüşmesi bekleniyor.

Meclis Başkanı Krasniqi, İrlanda Meclis Başkanı William Hay tarafından da kabul edildi

Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqinin yönetimindeki Meclis heyeti, kuzey İrlandanın Belfast kentinde devam eden sözkonusu konferansın çalışmalarına da katıldı. Konferans çalışmaları sırasında Başkan Krasniqiyle birlikte heyet üyeleri değişik ülkelerin temsilcileriyle katılımcılarıyla ve Lord Robertson gibi ünlü

Konuşması sırasında Meclis Başkanı Hay, Kuzey İrlandanın karşılaştığı güçlükler ve son yıllarda elde edilen politik sonuçlar hakkında bahsetti.

Devamında, Kosovanın şimdiye kadarki çalışmalarıyla ilgili memnuniyetliğini dile getirip, iki parlamento arasındaki işbirliğin derinleşmesi için hazır olduğunu belirtti. “Biz, ihtiyacımız olduğu her alanda elimizden geldiği kadarıyla size yardımcı olmak istiyoruz”, dedi Sayın Hay.

Bu görüşme, dostluk ve işbirliği havasında geçti.

Konferans çalışmaları, temsilciler tarafından imzalanan ortak bir anlaşmayla tamamlandı.

Yeni bir zihniyet ve düzenleme ile adalet

Kosova yasama ile hukuki alanlarındaki genel durumundan bir değerlendirme yapabilir misiniz?

Kosova ilk adımlarını atmaktadır ve doğallığıyla önünde yapması gereken görevleri var, insan hakları, kurumların bağımsızlığı ve ekonomik ve politik rüşvetçilik gibi olumsuz fenomenlere saygının gösterilmesine yönelik düzeltmesi gereken büyük görevleri var.

Demokrasi, insan hakları ve yapılanmak, dinamik bir genel kavramdır ve devamlı gelişen bir kavramdır. Öyleki, adalet kurumların, daha yüksek bir seviyeye ulaştırılması doğrultusunda, prensipleri güçlendirmek ve entegre olmak istediğimiz dünya standartları ve değerleri sağlamamız gerekir.

Bu milletvekilleri, hukukçular, hakemler, savcılar, genelde bütün kurumlar, derneklr ve Kosova'nın bütün vatandaşları olmak üzere hepimizin gerçekleştirmesi gereken hergünkü görevidir.

Biz şimdiye kadar Halk Avukatı kurumunun oluşturacak noktaya ulaşmışızdır. Doğallığıyla, insan haklarının korunması yönündeki sorumlulukların etkili bir şekilde uygulanması, ister istemez denetimli yönetim, çoğulcu bir parlamento ve bağımsız bir adliye ile bağlantılıdır.

Kosova Hükümeti, yeni bir kurumdur ve kurumsal oluşumda zorluklarla karşılaşması da normaldir.

Adliye ve savcılığın büyük sorunları var. Geçmişten miras kalan, psikolojik, sık sık birbirini eleştiren yasal çelişkiler, farklı hakemlerin rüşvetçilik ile karşılaşan çelişkiler gibi konularda sıkıntı yaratan durumlar. Sık sık hakemlerin rüşvetçilik ile suçlandıkları durumlara rastlamaktayız, ki bu hakemlerin bazıları süreç içinde bulunurken, bazıları bu kurumlardan uzaklaştırılması için suçlanmışlardır v.s.

Karar alma, adliye için çok büyük önem taşıyan başka bir sorundur. Kurumlarımız hala, karar almakta bağımsız değiller. Uluslararası kurumların karar almaya katılımı sık sık bu kurumların çalışmalarında çelişki yaratmıştır.

Şu anda hemen hemen mevcut olmayan birkaç bağımsız kurumun oluşması üstüne yoğun olarak çalışmalar yürütülmektedir.

Çağdaş toplumlar her gün, üç idarenin klasik bölüşümüne (sınıflandırılmasına) na göre bu kurumların varlığını denetlemektedir, yönetim merkezlerinin denetimi ve denge sisteminin iyi bir şekilde işlevliliğini sağlayan ve sivil toplumda önemli role sahip olan diğer bağımsız kurumların faaliyetleri olmadan bu tam bir oluşum sayılmaz.

Buna göre, rol bakımından herhangi bir değeri olmayan bir sahne mevcuttur. Bu ise yasal enstitü olarak Meclise, bağımsız denetim kurummu olarak Halk Avukatına, bağımlı mahkeme ve savcılıklarımız, bunun yanı sıra hala oluşmamış hukuk alanında diğer yardımcı kurumlara sahibiz.

2010 yılının gündemine ait bu kurumların yeniden yapılanmasında yardımcı olan yeni yasa tasarıları yer alacaklardır?

Yeni stratejisinde Hükümet, adalet alanında önemli bir sayıda yasaların hazırlanmasını planlaştırmıştır. Sivil toplumunun bilgilendirilmesi amacıyla, yayımlanması gereken bu yasaların kabul edilmesi yönünde

prosedürü hızlandırmaktadır. Bu fırsatla birkaç en önemli yasa tasarısını belirteceğiz:

1. İcra prosedürüne ait Yasa'nın değişme ve tamamlamalarına ilişkin Yasa Tasarısı;
2. Ağır suçlar ve sivil konularında uluslararası hukuk işbirliğine ait Yasa Tasarısı;
3. Suçluyu ülkesine iade etme Yasa Tasarısı,
4. Mahkum kişilerin transferine ait Yasa Tasarısı,
5. Suç Yasasının değişme ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı,
6. Suç prosedürüne ait Yasanın değişme ve tamamlamalarına ait Yasa Tasarısı,
7. Erişkin olmayan kişiler için adalet kodeksine ait Yasa Tasarısı,
8. Halk Avukatına ait Yasa Tasarısı,
9. Kamu Savcılığına ait Yasa Tasarısı,
10. Mahkemeler ait Yasa Tasarısı.

Yeni paketle büyük değişimler meydana gelecek mi ?

Kosova'nın Avrupa ve uluslararası topluma entegre olması için, çok sayıda reformların yapılması istenmektedir. Aslında en önemli reformlar, hukuk devlet içerisinde adalet sistemine ait olanlardır. Öyleki bize, mahkemenin idaresi, mahkemenin denetlenmesi, formal performans açısından basit kararların alınması, hakemlerin profili, onların karakteri ve profesyonelliğine ait olan önemli ve büyük konuların muamele görmesine ilişkin politikaların uygulanış faaliyetinin hayata geçirilmesi, i kohezyon havası içerisinde işbirliği tarafı olmamızı gerektiriyor. Bu yolla Kosova adaletinin amacı, Avrupa Birliği ve daha geniş çapta olan tüm diğer ülkelerdeki adalet olarak uygulanması gerekir. Kosova bugün, varlığının önemli dönemi öncesinde bulunmaktadır. Yeni sorumluluk duyarlılığını kabul etmek için çaba harcayacağız. Dolayısıyla bizim en yeni değerlerimize dönerek kendimizi adamak, başlanmış olduğumuz yolu takip ederek belirlediğimiz ilkeler ve standartlara göre, Kosova'da real demokrasinin inşaatı yönünde hepimizin seferber olması gerekir.

Meclis'te yasalara dönüşmesi gereken Hükümetin Yasa Tasarılarından oluşan yeni paket, mahkemeler ve savcılığın yeniden yapılanması

öncelik tanıyacaktır. Bu yeniden yapılanma, bütün yönelimlerde uygulanacaktır.

Hukuk sisteminde yeni kurumsal yapılanmaya düşünüyor musunuz?

Yokluğu hissedilen kurumların oluşmasında yeni yasalarla, idari mahkemenin kurulması öngörülmektedir.

Administratif mahkeme, ülkenin kalkınmasına büyük ekonomik etkileme katkısını sunmaktadır. Bu mahkeme, yardımın sağlanması ve Kosova hukuk sisteminin daha üst düzeye çıkartılması için çok kısa zamanda gerçekleştirilmelidir.

Ayrıca, Ağır Ceza Mahkemesi için de Kosova'nın ihtiyacı vardır. Kosova'nın da bir parçası olduğu uluslararası durum konusunda gün geçtikçe kendi önemini belli etmektedir.

Çağdaş yasal kadronun kabul edilmesinden başka, yabancı uzman acenteleri ile kurumlaşma ve işbirliğinin sağlanmasına özel önem vermesi gereken Kosova İstihbarat Hizmetini oluşturduk.

Dünyada tröizm, belli ülkelerin güvenliği ve ülkeler arasında

Taze „kanın“ alınmasıyla, yaratılan kötü düşünceler muhakkak değişecek ve vatandaşların, adalet organlarına güveni sağlanacaktır. Aslında, savcılık ve mahkeme kurumlarımızın anlaşmazlığının kaynağı burdadır. Eski sistemde çalışan işçilerin büyük bir sayısı sık sık yeni yasalar ile ayak uyduramıyor, kargaşa yaratıyor, genç hukukçulara güvenleri yok, süreçleri uzatıyorlar, adalet sunan bir taraf olarak gereken etik kurallarına sahip değiller v.s. Tüm bunlar olumsuz etkilemelere neden olmuştur, öyleki bu yönde kadroların kalifiye ve yetenek hazırlık antrenmanları yapılmaktadır, dolayısıyla bu yönde uluslararası kurumların büyük yardımlarını gömekteyiz.

Genç hukukçuların yetenekleşmesi üstüne çalışıyoruz. Ayrıca, Kosova savcılık ve mahkeme organlarına en kısa bir zamanda katılacak olan batıda eğitim görmüş genç hukukçularımız da var.

Hukukçular sayısının az olmasından dolayı, çok sayıda suç ve sivil davalarını sonuçlamak olanaksızdır. Örneğin Kosova'da, ergenlik çağına yetişmemiş çocuklar için Priştine, Liplan ve Gilan için sadece bir hakemimiz var ve bu hakemin çalışma yoğunluğunu bir

barışsever ilişkilere, demokratik ilkelerin geliştirilmesi ve işlevliliğine ciddi bir tehditi oluşturmaktadır. Bütün demokratik ülkelerin savaşımına mecburen katılmamız gerekir ve terörizm eylemlerini destekleyen, örgütleyen veya gerçekleştirenlere karşı önleyici stratejiler ve eylemlerin bir parçası olmalıyız. Öyleki, ağır ceza mahkemesi, tam efrastrüktürü şeklinde tasarlanmalıdır.

Yasal efrastrüktürü, heterojendir ve adalet alanında ters durumlara neden olmuştur. Savcılık ve Mahkemeler, yerli organlar olarak işlev değildir. Şu anda EULEX yasal karar alma prosedürlerinde doğrudan katılmaktadır. Hükümet tarafından önerilen yeni yasa tasarıları paketinde, bugünkü yasalarda bazı eksikliklerin mevcut olmasından dolayı, mevcut olan Ceza kanunu ve Ceza Prosedürüne ait yasa iyi bir ölçüde iyiye doğru ilerlemektedir. Bu ve diğer yasalar, bizim geleceğe yönelik projelerimizin hedefleridir. Bu kurumların oluşmasıyla toplumumuz için kendi etkimizi hissettirecek ve bundan daha çok bir istek ve muhakkak, Adlat sistemindeki değişmelerin yapılması, hukuk çalışmalarına yeni bir psikolojinin oluşmasına neden olacaktır.

Hakemler sayısının artırılması ve yeni hukukçuların faaliyete geçirilmesi olacak mı ?

düşünün. Bundan başka özürsüz olan sık sık rastladığı engelleri göz önünüzde bulundurursanız, hukuki etkililiğinin derecesini anlamamız mümkündür. Öyleki bana göre, bu yasaların kabul edilmesiyle, mahkemeler ve savcılıkların yeniden yapılanmasıyla, çok şeyler değişecektir.

Adalet alanında uluslararası kurumlarla işbirliği hangi seviyededir?

Bu entegrasyon sürecinde, bütün bu geçici dönem içerisinde büyük profesyonellekle iyi bir işbirliği partnörü olan ve ileride de katkılarını sunmaya devam edecek olan tüm uluslararası uzmanlara kesintisiz katkılarından dolayı, özellikle teşekkür etmek isterim. Onlar, Kosova'da özellikle ise adalet alanında meydana gelen büyük değişmelerin tanığı oldular.

Diğer taraftan, hukuk sisteminde yeniden yapılanma ve çalışmaların iyileştirilmesi sürecini desteklemekte çok dikkatli olduklarını, politika ve rüşvete bağımlılığın her çeşidinden uzak durarak, Anayasa ve yasanın öngördüğü özerkliği aşamalı olarak kazanmaları amacıyla, hakemlere ve hukuk sistemine ilham vermekte büyük ve önemli desteği sağladılar.

Petrit Subashi

Gazetecilerin Meclis hakkındaki görüşleri

Gazeteciler, Meclisle yapılan katı işbirliğini olumlu değerlendiriyor, Meclis çalışmaları ise genelde şeffaf olarak değerlendiriliyor. Onlar, çalışmalarını sırasında parlamenterlerin daha enerjik ve dinamik olmaları tavsiyesinde bulunuyor

Kosova Cumhuriyeti Meclis çalışmalarını takip eden gazeteciler, Meclis çalışmalarını olumlu olarak değerlendiriyor. Onlar, Meclis yöneticileri, milletvekilleri ve Meclis çalışanlarıyla doğru işbirliğinde bulduklarını ve aynı zamanda bu kurumda Meclis tarafından daha iyi çalışma koşullarının sağlandığını dile getirmektedirler.

Mecliste hüküm süren şeffaflığı selamlayarak, onlar aynı zamanda 2009 yılı içerisinde Kosova Cumhuriyeti Meclisinin çalışmalarını başarılı bir şekilde yerine getirdiğini ve çok sayıda yasa'yı onayladığını belirtmektedirler.

Enver Bajrami, Kosova Radyo Televizyonu (KRT) gazetecisi,

Meclis çalışmalarını olumlu değerlendirirken, özetle şunları diyor:

“ Kosova Meclisi kendini düşen görev ve ödevleri başarıyla yerine getirmiştir. Meclis çalışmalarını olumlu değerlendirirken, Meclis toplantılarında milletvekillerin arada sırada kullandıkları dil endişelendiriyor. Düşünceme göre, gazetecilerin istemleri her zaman yerine getirilmese de, Kosova Meclisi ile gazeteciler arasındaki işbirliği memnun edici seviyededir. Meclis çalışmalarıyla ilgili haber yapan gazetecilerin koşulları katıdır. Fakat, her zaman daha iyi koşulların sağlanması için olanak vardır. Öyle ki, Meclis çalışmaları hakkında haber yapan gazeteciler için koşulların düzeltilmesi ve bununla birlikte Meclis çalışanları tarafından gazetecilere ciddi muamelenin yapılması gereklidir.

Bana göre Kosova Meclisi bir bütünlük olarak şeffaf kurumlardan biridir. Meclis toplantılarının naklen yayınlanması, Meclisi, Kosovada şeffaf kurumlardan biri olarak kılmaktadır. Yine de, Kosova Meclisinde sürdürülen Parlamento komisyonlarının toplantıları ve diğer gelişmelerin çalışmalarında memnuniyetsizlik sezilmektedir.

İleride Kosova Meclisi yasama gündemini yerine getirmeli, bununla birlikte Hükümet ile seçmiş olduğu diğer kurumların çalışmalarını daha iyi bir şekilde kontrol etmelidir”.

Agron Halitaj, “Koha Ditore” Günlük gazetesi gazetecisi, Kosova Meclisinin yıl boyunca çalışmalarını aynı dinamikte sürdürmediğini ortaya atarken, özellikle

şunları belirtmektedir:

“ Yılın ilk üç ayında ister Meclis toplantıları, ister de Parlamento komisyonları çalışmalarında milletvekillerin daha gereken derecede seferber oldukları görülürken, ilerideki aylarda ya da sonbahar aylarında onların çalışma eğilimi oldukça düşmüştür. Komisyon toplantılarının çoğu başarısızdı, bununla birlikte milletvekillerin yerel seçimlere katılması yüzünden kворumun olmaması bazı Meclis toplantılarının kestirilip, ertelenmesine etki etmiştir. Meclis çalışmalarının başarısızlığına Blaca olayı da olumsuz etki etmiştir, çünkü Blacanın ifadeleri yüzünden Meclisteki parlamenter grupları arasında gerilim atmosferi yaratılmıştır. Düşünceme göre Meclis, yıllık planının % 30-nu bile yerine getirmeye başaramamıştır. Yanı sıra, Meclisin bu yıl da Hükümet dahil, kendisinin kurmuş olduğu organların çalışmalarını gereken şekilde kontrol edemediği bir gerçektir. Diğer yandan, muhalefet, parlamento tartışmaları için gereken derecede sorular sormadığından ve aynı zamanda Hükümet kabinesinin üyeleri tarafından gensorunun yapılması isteminde bulunmadığından ötürü, Meclis çalışmaları sırasında kendi yaratıcılığını gösterememiştir. Kosova Meclisi- gazeteciler arasındaki işbirliği sözkonusu iken, Meclis çalışmalarını takip ettiğimde, halkın seçmiş olduğu politik temsilcileri ile Meclis idari organının çalışanlarıyla iyi ilişkiler kurmaya başladım diyebilirim.

Toplumun her kategorisi olduğu gibi gazeteciler devamlı olarak daha iyi çalışma koşullarının sağlanmasına gerek duymaktadır. Tek sözle, Mecliste gazetecilerin çalışması

için sağlanan koşullar memnun edici seviyede değildir. Örneğin, Mecliste gazetecilere ayrılan alan yeterli değil, bazan televizyon çalışmıyor, bazan da bilgisayarlarda internete erişim yok. Meclis toplantılarının düzenlendiği salon arkasındaki alanın düzenlenmesinden sonra, koşulların değişeceğine umut ediyorum. Bana göre, Meclis çalışmaları genelde şeffaftır. Meclis toplantıları ve Parlamento komisyonları toplantılarının çoğunun medyalar ve sivil toplum gözetlenmesi mekanizmaları için açık olması olumlu değerlendirilmektedir. Fakat, Meclisin Başkanlık Kurulu toplantıları hala kamuya kapalıdır ve toplantı çalışmalarının Meclisin web sayfasında yayınlanması yasağı hala devam etmektedir. Daha doğrusu, bazı durumlarda Başkanlık Kurulu üyeleri her hangi bir konu hakkında konuştuğunda ya da önemli bir karar aldığıında, mikrofonları kapatıp, konuşmalarının kayda alınmasını engellemeye çalıştığı denilmektedir.

Düşünceme göre Meclis, kendisinin kurmuş olduğu organlara karşı Anayasa rolünü güçlendirmeli ve aynı zamanda Yasa Tasarılarının görüşülmesi sırasında Parlamento komisyonlarına yardım etmeleri amacıyla değişik alanlardan uzmanları angaje etmeli, bununla birlikte yasaların pratikte uygulanmasının gözetlenmesi sürecini hızlatmalıdır”.

Zijadin Gashi, “Zëri” Gazetesi ve “Özgür Avrupa” Radyosu gazetecisi: bu konuda uygun bir tartışma toplantısına gerek duyulduğunu söyledi. “Meclis, meclis olarak çalışmak için vardır. Biz orada sadece oylama işinin yapıldığını görüyoruz. Tartışma ve görüşmeler

Enver Bajrami, (RTK)

Agron Halitaj, ‘Koha ditore’

Zijadin Gashi, “Zëri” ,“Özgür Avrupa”

ise politik partileri arasında yapılıyor. Ayrıca, en ilginç tartışmaların Meclis holünde ve genellikle plenary oturumların düzenlendiği gün içerisinde yapılan basın konferanslarında yürütüldüğüne dair gözlemcilerin düşüncesiyle paylaşıyorum” diye vurguladı Gaşi.

“Politik bir değerlendirme yaparken, Mecliste bulunanların çoğunluğu, parlamenter grup olarak ve halk tarafından seçilmiş milletvekilleri olarak faaliyetlerini bir kenara atıp, Meclise bütünü katkılarını, evet veya hayır olarak oylamaktır. Ancak bu ülkenin Meclisinde ortaya atılan çok sayıda konu hakkında tartışmak veya incelemek ya da detaylı yanışım gözlenmemektedir” dedi diğerleri arasında gazeteci Ziyadin Gaşi.

Diğer yandan gazeteci-Meclis arasındaki işbirliğinden söz ederken Gaşi, işbirliğin, komisyon toplantılarına, milletvekilleri ile görüşmelere ve Meclis Başkanı ile görüşmeler için gönderilen çağrılardan ibaret olduğunu söyledi. “Komisyonlarla memnun edici görgüye sahip olmadığımızı vurgularken, komisyon toplantılarına çağrılmalarına rağmen bu toplantıları takip etmelerine izin verilmemektedir. Özel olarak ben görüşmek için ilgilendiğimde, Başkan ve milletvekilleri ile görüşmelerimi gerçekleştirmekte engellere rastlamadığımı söyleyebilirim” dedi.

Diğer yandan Kosova Meclisi’nde gazetecilerin çalışma koşullarına gelince o, plenary oturumların düzenlendiği zaman gazetecilerin sık sık, Meclisin aşağıdaki holünde oturmak zorunda kaldıklarını ileri sürdü. “Gazetecilere, milletvekillerin aynı holde kaldıkları gerekçesiyle, kahve ismarlamaları da yasaklanmaktadır, bunun nedenini asla anlayamıyorum” dedi ve oturumları takip etmek için ayrılan alanın da gürültülü olduğundan dolayı, elektronik medyaların, TV ve radyo çalışmalarını olanaksız kıldığını vurguladı.

Kosova Meclisi’nin diğer kurumlar kadar şeffaf olduğunu ileri sürüyor. “Kosova’da şeffaflık hala, sadece kendi çalışmalarını kamuya açıklamak için kurumların çıkarları ayarındadır. Demek ki şeffaflık, diğer kurumlarda rastladığımız durumla eşit ayardadır. Kosova’da bu kurumların ve onların baştakilerine elverişli olduğu kadar ve

onların izin verdiği kadar şeffaflık mevcuttur” diye vurguladı Gaşi. Ona göre gazeteciler, şimdi Parlamentoda çalışmalarda ilerlemenin kaçınılmaz bir parçasıdır. “Ancak, idare ve muhalefetin sustukları ve kendi dar çıkarları alanında birleştikleri zaman, gazeteciler kendi başlarına muhalefet durumuna geliyor. “Ziri” ve “Özgür Avupa” Radyosu gazetecisi Ziyadin Gaşi, Meclisin enerji ve çalışma dinamiğini hızlandırması gerektiğini düşünüyor. “Benim düşünceme göre, iyi bir milletvekili, oturduğu sandalyeye onu gönderen kişilere, parti başkanına değil halka hizmet etmekle yükümlüdür. Bu benim esas uyarımdır. Orada sadece oylamak ve başka hiçbir şey yapmayan milletvekiller var” diye vurguladı Gaşi ve devamında, Meclisin yasaların uygulanması doğrultusunda bir denetleme, monitör bir organ oluşturması gerekir. “Kaostan kaçınmak isterseniz, yasaları uygulayın”.

Bekim Kabashi, “Infopress” gazetesinden, 2009 yılı süresinde Kosova Cumhuriyeti Meclisi tarafından, çalışmaların büyük bir bölümünün yerine getirildiğini söyledi. Bazı durumlarda başarısız oturumların olması yanı sıra ona göre, büyük bir sayıda yasaları kabul etti. Bu kurumun gazetecilerle işbirliğine gelince, şunları dedi. “Önceki durumlarda olduğu gibi Meclis, gazetecilerin kolay ulaşamadıkları bir kurumdur. O da gazeteciler için koşulların, gerektiği kadar memnun edici olmadığını söyledi. Kabaşi de gazetecilere ayrılan yer ve oradaki çalışma koşulları konusunda uyarıları var. Buna rağmen Bekim Kabaşi, bir kurum olarak Meclisin şeffaf olduğunu, dolayısıyla Meclisteki olayların çoğunun medyalara iletildiğini vurguladı. Kabaşi, gazeteciler için daha elverişli koşulların sağlanmasını ve medyalarla daha düzenli temasların sağlanmasını isterken, gazetecilerin, yönetmelik ve yasaları okumalarını öneriyor.

Bajram Lami, “Kosovapress” Ajansı gazetecisi, konuşmasının başında, gazetecilerin bu kurumun enformasyon Dairesi ile işbirliği konusunda övgülü yorumları var. Bu arada, Meclisin çalışmaları ile ilgili olarak o, Hükümet tarafından yönetilmenin mevcut olduğunu

söyledi. “Ardımızda kalan yıl içerisinde aslında az sayıda yasalar kabul edilmiştir. Meclis yöneticilerine göre bu durum, Hükümetin gerektiği kadar yasa göndermediğinden dolayı meydana gelmiştir. Bununla birlikte, Meclis de yasaların hazırlanması konusunda kendisi daha etkin olmalıdır. “Medyaların, başkanlık toplantılarına ve Meclis oturumların düzenlendiği salona ulaşamadıkları için, ülkenin yasaması tarafından tam şeffaflığın olduğu denilemez.” diye vurguladı Lami.

“Disiplinsiz bir yasaları hazırlayanlara karşı ceza önlemleri alınmalıdır. Hollerde, “No smoking” parolası yanında, sigara içen milletvekilleri cezalanmalıdır. Daha kısa süren, daha sık sık oturumlar düzenlenmelidir.” diye vurguladı. Gazetecilere sağlanan koşullardan söz edilince Lami, koşulların elverişli olmadığını, hafta sonları gazetecilere, Meclis binasının içerisinde herhangi bir milletvekili ile görüşmelerin saptanmasına rağmen, Meclis binasına girmelerine izin verilmediğini söyledi. Lami, Meclisin Enformasyon Dairesi ile işbirliğinin memnun edici olduğunu, ancak “Gazetecilere daha elverişli çalışma koşullarının sağlanması gerektiğini, gazetecilere özel bir yerin sağlanması, Meclis oturumlarının hollerden takip etmemeleri gerektiğini ve oralarda gezenlerin ayakları altında gezinmemeleri gerektiğine işaret etti. Gazetecilere, Meclis toplantılarını, uygun koşulların sağlanmadığı sürece, takip etmemelerine dair öneride bulunacağım” dedi.

Sahadete Zogaj, “Ekonomisti” Ajansı gazetesi, Kosova Meclis çalışmalarının, genelde şeffaf olduğunu söyledi. “Çalışmalarım süresince, bana gerekli olan bilgileri almakta sorunların olmamıştır. Meclis Enformasyon personeli, beni çok iyi karşılar. Bu arada farklı toplantılara da katılabiliyorum, maalesef hala kapalı kapılar ardında düzenlenen Başkanlık toplantıları hariç, Komisyon toplantıları gibi farklı toplantılara katılabiliyorum. Bununla birlikte, gazetecilerin çalışma koşulları iyileştirilmelidir. Gazeteciler, Meclis ve vatandaşlara arasında bir pencere veya köprüdür. Dolayısıyla, gazeteciler için de elverişli çalışma koşullarının yaratılması gerekir” dedi diğerleri arasında Zogaj.

Luljeta Tahiraj

Bekim Kabashi, “Infopress”

Bajram Lani, “Kosovapress”

Sahadete Zogaj, “Ekonomisti”

Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyesi Naim Maloku ile söyleşi

Kosova sınırları güvencededir

KFOR'un varlığı Kosova'yı fiziki açıdan güvenli kılmaktadır, Sırbistan ise Kosova'nın gelişmesini güçleştirmeye çabalanmaktadır

Meclisin yeni yönetmeliği yasaların onaylanmasını hızlatacaktır

Kuruluşundan bu güne kadar Kosova Cumhuriyeti Meclisi belirli koşullar ile şartlar altında gelişmektedir. Devletin kurulması süreci, katkıları ve çalışmaları yönündeki rolü hakkında Kosova Cumhuriyeti Meclisi milletvekili Naim Maloku söz etmektedir.

Kosova Bağımsızlığının ilan edilmesinin ikinci yıldönümü eşliğinde bulunmaktayız, bu dönem içerisinde Meclisin çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

İyonik olmayan Işınlandırma ve Nükleer Güvenlik Yasasına (bu daha geçlerde yasaya ilave edilmiştir) etki etmiştir.

Bu iki yasanın ilk okunuşu yapılmadan önce, haklı olarak uluslararası faktörü tarafından değerlendirilmenin yapılmasının gerekli olduğuyla ilgili önerilerimiz vardı, çünkü Meclis Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar Yasasını onaylamış olsaydı bile, Kosova sözkonusu yasanın uygulanması için insancıl ve teknik ile teknoloji kaynaklarına sahip değildir. İyonik ile İyonik olmayan

milletvekillerinin yarısından fazlasının üçüncü oluşum için görevlilik süresi uzatılmadı. Bu yüzden, her oluşumun başlangıcında devamlı olarak bir pratiğimiz vardı, ki buna göre milletvekillerinin çoğunun eğitimleşmesi gerekiyordu. İlk oluşumda uluslararası faktör (UNMİK) ve dünyanın birçok parlamentoları tarafından yardım sunuluyordu. O dönem eğitimleşme safhamız ve çalışmak için daha hazır olma desteğimiz vardı.

İşte bu, diğer meclislerin pratiğinde yer almayan, oysa Kosova Meclisinde devamlı olarak sürdürülen özelliktir.

Az da olsa oluşumlar arasında fark var. İkincisi, bu oluşumda Kosovanın bağımsızlığı ilan edildi ve uluslararası faktörün eskisi gibi yetkileri yok. Eskiden uluslararası faktör, daha doğrusu GSÖT, Mecliste onaylanan yasaların yürürlüğe geçmesine izin vermemiştir. Fakat, bu gün Anayasa ve Meclis Yönetmeliğine göre Meclis Başkanı yasaları Meclise geri çevirebilir, yasalar değiştirgelerle tamamlandıktan sonra, oylama için Meclise sunulur.

İşte bunlar, oluşumlar arasında farkedilen iki özelliktir.

Yeni yönetmelik yasaların onaylanmasını hızlatır

Yeni yönetmelik, yasaların görüşülmesi ile onaylanması yönünde Meclis çalışmalarının hızlatılmasını öngörmektedir. Bunun sağlanması nelere bağlıdır?

Meclis komisyonlarında yasaların onaylanması dinamiğinin hızlatılmasına iki yöntem etki etmektedir. İlk toplantıda, tüm yasalar 10, 20 muhtemelen 15 gün önce zamanında milletvekillere ulaşmaktadır. Yasaların ilk okunuşu hızlı bir şekilde gereken süre içerisinde gerçekleşmektedir. Yasaların ilk okunuştan ikinci okunuşa geçmesi sorun yaratmaktadır. Yasaların görüşülmesi için Meclis tarafından görevlendirilen komisyonlar, 60 gün içerisinde Meclise değiştirgeleri sunmalıdır. Yeni yönetmelik, yasaların onaylanması sürecinin hızlatılmasına olumlu etkide bulunacaktır, çünkü bu yönetmeliğe göre bir yasa komisyonunda görüşüldükten sonra, eğer bakanlık temsilcisi ya da yasayı hazırlayan temsilci toplantıda hazır değilse, sözkonusu yasanın gündem sırasından alınması öngörülmektedir. Bu aynı zamanda

Bağımsızlığın ilan edilmesinden hemen sonra, ilk yıl oldukça yoğunluk, çünkü bu dönemde Aktisarinin paketiyle öngörülen yasaların ve Kosova Hükümeti tarafından sunulan diğer yasaların Meclis tarafından görüşülmesi gerekiyordu.

Mecliste onaylanan yasaların sayısı gözönünde bulundurulursa, düşünceme göre geçen yıl çalışma yoğunluğu azıcık düşmüştür. Bu düşüş, Hükümetin, Meclisin Başkanlık Kuruluna sunmuş olduğu yasama planına saygı göstermediğinden ötürü meydana gelmiştir.

İster yabancı faktörlerin etkisi (uluslararası faktörler ve karar alma merkezleri) ister de Meclis içindeki engeller yüzünden uzun zamandan beri bazı yasaların komisyonlarda görüşülmesi gecikiyor ve ikinci okunuşa sunulmuyor. Fırsattan yararlanarak size konuyla ilgili birkaç örnek vermek istiyorum.

Uluslararası faktör, Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar Yasa Tasarısı ve İyonik ile

Işınlandırma Yasa hakkında da uluslararası faktörlerle danışmak ve bu yasa ya da yasa tanımlamalarının onun unsurlarından kasıtsız kötüye kullanılması için alanın var olduğunu görüşmek gereklidir (örneğin uluslararası terörizm, oysa Kosovanın bundan korunması için küçük kapasitelere sahiptir).

Meclis oluşumların kıyaslanması

Siz Meclisin ilk oluşumundan itibaren Meclis üyesisiniz. Şimdiki ve önceki oluşum arasında bir kıyaslama yapabilir misiniz?

PEvet, ben Meclisin kuruluşundan bu yana Meclis üyesiyim. Birinci oluşumdan sonra 55 milletvekilinin, ikinci oluşumdan sonra ise 66 milletvekilinin görevlilik süresi uzatılmadı. Demek oluyor ki

ilgili bakanlığın temsilcisini komisyon toplantısına göndermesini ve yasanın ikinci okunuşa geçmesi için bazı olası değişimleri yapmasını gerekli kılmaktadır. İkinci yöntemle ilgili ben ve Sabri Hamitinin uyarılarımız vardı, çünkü bize göre her yasanın İnsan hakları, Cinsiyet eşitliği ve Kayıp Kişiler Komisyonundan geçmesi gereklidir (çünkü her yasa insan haklarına ilişkindir). Bu Avrupa Komisyonunun önerisidir, fakat bizim burada yedeğimiz var, çünkü Kosova Meclisinde sürekli ve önemli komisyon rolü olan bu komisyon sayesinde tüm yasaların geçmesi gereklidir ve bu yasaların görüşülmesi ya da onaylanmasının ertlenmesine etki edebilir.

Yasaların hazırlanmasına ait uzmanlar ve milletvekilleri ile Meclisin idari çalışanları için gereken alanın sağlanması, Meclisin en önemli gereksinimlerinden biridir. Bu yıl içerisinde bu doğrultuda olumlu devinimler olacak mı?

Bakanlıklar ile Hükümet için binaların inşa edilmesi ve Meclis alanlarını işgal eden bakanlıklar ile Kosova Cumhurbaşkanı ofisinin uzaklaştırılmasıyla, Meclis için yeterince alan sağlanmış olacaktır. Eğer bu bakanlıklar Meclis binasını terk ederse, Mecliste yeterince yerimiz olacaktır. Meclisin birinci katının bir bölümünde Kosova Cumhurbaşkanı'nın ofisi, diğer bölümlerinde ise Ulaştırma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve uluslararası faktör bulunmaktadır. Bu doğrultuda gerektiğinden çok çaba sarfetmek gerekmektedir, bunun en iyi örneğini Vila Gırmıyanın inşa edilmesi teşkil etmektedir, ki oradaki çalışmaların tamamlanması yönünde gereken çabayı sundum, ama eğer yasal ihlaller varsa, o zaman bununla mahkeme uğraşsın. Öyle ki, Hükümetin bu kapasitelerinin ve Cumhurbaşkanı ofisinin Meclis binasından uzaklaşmasıyla, Meclis için yeterince alan sağlanmış olacaktır.

Güvenlik konusuyla ilgili Meclisin rolü

Kosova bağımsızlığının ilan edilmesinden bu güne kadar, güvenlik durumunun yönetilmesi hakkında uluslararası faktör tarafından olumlu değerlendirmeler yapılmaktadır. Acaba siz bu değerlendirmelerle oydasınız mı?

Genel görüş açısından Kosovadaki güvenlik memnun edici seviyededir. Bağımsızlığın ilan edilmesinden sonra, sınırların ihlali ile karşılaşmıştı. Bağımsızlığın ilan edilmesi sırasında İki sınır noktamız, 1. ve 31. sınır kapısı yakılmıştı. Bu münasebetle yerli ile uluslararası kurumların tepkisi oldukça

düşüktü. Ama genel olarak, trafik kazalarından, ağır suçları olaylarına kadar güvenliğin değerlendirilmesine etki eden faktörler incelendiği sırada, düşünceme görebu sayı oldukça azalmıştır. Kosova güvenliğine ilişkin birkaç ağır olayımız vardı, örneğin karakol içindeki deliller departmanında meydana gelen hırsızlık olayı, ki bu bizim için oldukça kaygılandırıcı bir olaydır. Güvenlik değerlendirilmesinin yapıldığı parametrelere göre güvenlik açısından düşüş kaydedilmektedir, ama çaba sarfetmemiz gereken bazı olaylar bizleri kaygılandırmalıdır.

Siz güvenlik alanını iyi tanıyanlardan birisiniz. Kosova'daki güvenlikle ilgili Meclisin rolü hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Parlamento denetiminden başka Meclisin hiçbir rolü yoktur. Demek oluyor ki, Kosovadaki güvenlikle ilgilenen ve onu denetleyen unsurların parlamento denetimi. Bu denetim, yasaların uygulanması ve Kosova yurttaşları haklarının çiğnenmesine ilişkindir. Güvenlik mekanizmaları (bunlar baskı mekanizmaları olabilir) yasal yetkileri aşmamalı ve yurttaşların haklarını çiğnememelidir. Meclis, bu unsurların parlamento denetim rolünün oynamalıdır.

Güvenlik kapasitelerinin geliştirilmesi

Ahtisari paketinden kaynaklanan Kosova devletinin güvenlik mekanizmasının geliştirilmesi akışını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Muhalefet olmama rağmen, onların oldukça yavaş geliştirildiği gerçeği kabul edilmelidir. Hükümet ile Cumhurbaşkanı'na düşen yetkilerin yerine getirilmediği olayları var. Kosova İstihbarat Ajansının kurulması sınırlıydı ve Cumhurbaşkanı ile Başbakan bu ajansın 1 yıl gecikmeyle seçmektedir. Yine de geliştirilme tamamlanıyor, fakat geliştirilme dinamiği yasayla uyumlu değil, çünkü yasa bu mekanizmaların dinamiği ile geliştirme süresini sınırlandırıyor. Demek oluyor ki, dinamik oldukça yavaş gidiyor. Kosova Güvenlik Güçlerinde yüksek görevlilerin atanmasıyla, Anayasa ile yasal yetkiler

aşılmıştır, fakat herşeye rağmen onlar geliştirilmiş ve hala geliştirilmektedir.

Freedom House Örgütüne göre, Kosova "özgür olmayan" bir ülkeden "kısmen özgür" bir ülkeye dönüşmüştür. Kosova devleti için bunun ne gibi önemi vardır?

Bu, dünyanın tüm devletlerinde güvenliği değerlendiren bir örgüttür. Bu ilerlemenin en çok uluslararası faktörün (onların misyonları) işine geldiği bizim için oldukça önemlidir. Çünkü "özgür olmayan" statüsüne göre, çalışanlar, misyonun tehlikeye uğraması için ek gelir almaktadır. Kosovadaki uluslararası faktör hiçbir zaman tehlikede bulunmamıştır. Örneğin, UNMIK, KFOR ve EULEX gibi uluslararası faktörler Afganistan ya da diğer ülkelerde gibi tehlikeye uğramamıştır, ama diğer ülkelerde gibi tehlikeye uğramaları için ek gelir almıştır. Bu tanıma sürecinde olan ülkeler için faydalıdır ve tanıma için lobicilik yapmamızı sağlayan iyi bir delildir. Böylece Kosova, bağımsızlığın ilan edilmesinden sonra ilerlemektedir. Bizler bu gerçeği istifade etmeliyiz, çünkü Kosova kendi ve yörenin güvenliğini bozmak değil, onu geliştirmektedir.

Üst düzey uluslararası görevliler Kosova'nın dış faktörlerden tehlikeye uğramadığını söylemişlerdi. Bu konu hakkında sizin görüşünüz nedir?

KFOR'un Kosova'ya gelmesiyle ve Kumanova Sözleşmesinin imzalanmasıyla, bununla birlikte Sırbistanın KOSOVA Kurtuluş Ordusu ile NATO güçleri tarafından uğradığı kayıplarla, fiziki açıdan Kosovanın tehlikeye uğramayacağı ayan olmuştur. Fakat, bir devlet, sadece onun topraklarında yabancı tanklar ile uçaklar görüldüğünde tehlikeye uğramaz. Fiziki tehlike için değil (bu durumda Kosova sözkonusudur), gelişme ile ilerleme yolunu güçleştirmek için kullanılan diğer şekiller ile yöntemler vardır. Ve bu gibi çağdaş yöntemler sözkonusu iken, Kosova, Sırbistanın bu unsurlarından tehlikeye uğramıştır. İki bağımsız ülke olarak Sırbistanla birlikte Avrupa Birliğine girdiğimizde, Kosova bu gibi engellerden ülkeyi koruması için kapasitelerini artırmalıdır.

Söyleşiyi gerçekleştiren: İsmet Mahmuti

NEWSROOM

Ramë Buja- Kosova Demokratik Partisi Parlamenter Grup Başkanı

Samimi olmak isterim

Halkın sana güvenini kazanmış olduğun ve ona hizmet etmekle üstlendiğin zaman bu gibi yıldönümlerde halka hitaben konuşurken, Kosova Demokratik Partisi adına Bağımsızlık Bayramını kutlamak gerçekten benim için büyük bir mutluluktur. Bu fırsatla gerçekten samimi olmak

isterim.

Beni doğallığıyla bu kutlama, geçen iki yıllık döneme, en önemli olaylara, doğrusu Kosova'yı takip eden en güncel konulara geri çeviriyor. Yükümlülüklerimizi ve gayelerimizi gerçekleştirmek için sunduğumuz çabalar süresinde, kendimiz karşısında, Kosova'yı Bağımsız ve Egemen bir devlet olarak ilan ettik, kendi Anayasamızı oluşturduk ve kabul ettik sıkı ve dost ilişkilerde bulunduğumuz kardeş ülkeler ve uluslararası örgütler ile birlikte, dünyanın en güçlü kurum olan Dünya Bankası ve UPF'in üyeleriyiz. Ayrıca, ABD, NATO ve Avrupa Birliği ile sıkı bağlarımız mevcuttur.

Genç bir ülke olmasına rağmen Kosova'nın, Batı Balkanların politikaları, istikrarlığı, güvenliği ve entegrasyonunun bir parçası olmayı başardığı için kendimi gururlu hissediyorum.

Geçen iki yıl içerisinde on üç tören toplantısı düzenledik, bu toplantılara, fırsattan yararlanarak kendi adıma, minnetarlığımı ve şükranlarımız belirtmek istediğim dünya politikasının en ünlü kişilerini ağırlamıştık. Bu fırsatla ayrıca, katılan tüm diğer kişileri, yanımızda bulunan bütün ülkeleri, yeni devletimizi tanıyan bütün devletleri, bize güveni olan ve en yüksek derece ile bizi değerlendiren Bağımsız ve Egemen bir devlet olarak yeni sttüsümüzü tanıyan ülkelere teşekkürlerimi belirtmek isterim. Aynı zamanda Kosova ve kurumlarımızın güçlenmesi yönünde bizimle beraber çalışmaya devam eden uluslararası ve Avrupa kurumlarına teşekkürlerimi iletmem istiyorum.

Bu fırsatla, bu gün uğruna fedakar olan bütün şehit aileleri, sevdiklerini kaybeden bütün aileleri ve farklı şekillerde katkısını sunan bütün Kosova vatandaşlarını selamlamak istiyorum. Onlara, onların aktıttıkları kan ve çabaları, hayal ettikleri ve arzuladıkları herşeyi yerine getirmek bizim için en büyük ödev olduğunu da ifade etmek isterim.

Bağımsızlık Gününüzü Kutlu Olsun.

Lutfi Haziri, Kosova Demokratik Birliği Parlamenter Grup Başkanı

Bağımsızlığın ikinci yıldönümü kutlamaları öncesinde, okurlara ve Kosova Cumhuriyeti'nin bütün vatandaşlarına hitap etmekten memnuniyet duymaktayım. Bu münasebetle elde ettikleri büyük başarılar ve bu süreç boyunca gösterdikleri desteklerinden dolayı, Kosova halkını kutlamak istiyorum. İlan edildikten iki yıl sonra

Kosova Bağımsız ve Egemen Devletimiz, stabil demokratik kurumlarının oluşmasına yönelik önemli adımlarını atmıştır ve böylece, devletimizin yörede barış ve istikrarlığa güçlü bir şekilde yardım ettiğini tasdiklamışızdır.

İki yıl önce, nesillerce gayemiz olan büyük bir projemiz, bağımsızlığın manevi ve politik liderimiz Dr. İbrahim Rogova başta olmak üzere, bugün Kosova'nın çok sayıda büyük kahramanlarının adları ile sembolleşen bir proje gerçekleşti. Ülkemizin politikası, barış politikasıdır. Biz, Kosova'nın Evro-Atlantik entegrasyonların bir parçası olması için her gün çalışmaktayız. Avrupa Birliği ve NATO ile entegrasyon ve bütünleşme, dünyada en genç devletin geleceği için esas amacımızdır.

Şimdiye kadar ülkemizi 65 ülke tanımıştır, gelecek yıldan beri Kosova Cumhuriyeti'nin görevlileri, birçok ülkede görev almıştır, buysa Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği ve dünyanın her yerinden ülkeler dahil bütün devletler ile iyi ilişkilerde bulunduğumuzu kanıtlamaktadır.

Kosova Cumhuriyeti kurumları için egemenlik tartışmasız bir olgudur ve biz, Kosova'nın bütün kurumlarına ve toplumuna bütün toplulukların entegrasyonu yönünde çalışmaktayız. Bu son iki yıl içerisinde Kosova değişik bir görüntü almıştır ve böylece, bütün yasal alanlarında göze çarpan başarılarıyla, başarılarımız ekonomi dahil bütün yasal kesimlerinde yasal devletin işlevliliği ile bağlantılıdır. Dolayısıyla, Kosova'da yabancı sermayenin yatırımları için bütün koşullar sağlanmış, işletme, sosyal ve eğitim için kalıcı bir ortam temin edilmiştir.

Kosova Cumhuriyeti kurumlarının iki yıllık çalışmaları sonucu olarak Kosova, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası'na üye olmuştur. Bu yolda devam ederek, Kosova Cumhuriyeti'nin bütün vatandaşların çıkarına olan çok sayıda diğer örgütlere de üye olacağımızı umut ediyorum.

Kosova bağımsızlığının ikinci yıldönümünde, KDB (LDK) PG Başkanı olarak, yeni devletin şimdiye kadarki başarılarını iyimserlikle selamlıyor ve Bağımsız Kosova Cumhuriyeti'nin bütün vatandaşlarını, Kosova'yı demokratik kurumlara sahip bir devlet, ülkemizin bütün vatandaşları için tam bir sosyal refahı sağlamak için, geleceğe yönelik ve kalkınmış bir devlet olarak onu inşaat etmek amacıyla, bütün hedeflerimizi yerine getirmemiz için beraberce çalışmaya davet ediyorum.

NEWSROOM

Ahmet Isufi, Kosova Geleceği için İttifak Parlamento Grubu adına

Tarihi karar, fedakarlık ve tarihi sorumluluğu gerektirir

Kosova Bağımsızlığı'nın ilan edilmesi, 100 yıllık en önemli tarihi karardır ve halkın dileğini yansıtan ve aynı zamanda birçok neslin emeği ve fedakarlığının sonucu olarak ortaya çıkan bir karardır. Her zamandan çok bugün, fedakarlığı ve tarihi sorumluluğunu gerektiren bu kararı ve olayı yaşamak için, bu özgürlük adına, öğretmen, işçi, akademik ve özgürlük savaşçısı olmak üzere nesiller ve farklı

toplumsal strüktürlerin, kendilerinden her şey verdiğini hiçbir zaman unutmamamız gerekir.

Bağımsızlığın ilan edilmesi, sorumlulukların en nihayet Kosova kurumlarına ve hükümetine aktarıldığını ve ekonomik ve sosyal kalkınmanın, gündemin önceliği olacağını bilerek, vatandaşların büyük bir bekleşiminin sonucudur. Bununla birlikte, iki yıldan sonra da, Kosova topraklarının yüzde 30'u bizim tarafımızdan idare edilmiyor, dolayısıyla yasaların geçerliliği, rüşvet ve örgütlü kriminal gibi olumsuz vakalara karşı gerçek bir savaşım, ekonomik kalkınma ve vatandaşların refahı, Kosova'nın kalkınması ve AB ile NATO'ya entegre olması yolunda ciddi bir engeli oluşturmaktadır. Bugün, iki yıldan sonra bile Kosova, ülkemizin kalkınması ve refahı adına tam olarak tam bir gündeme sahip değildir.

Her zamandan çok şu anda yerli kurumlar, tarihi kararı engellemek için çabalayan tüm şüpheli sesleri etkisiz hale getirmek için hareket etmek zorundalar. Egemen bir devlet olarak ilan edilmiş olan Kosova, ister politik ister de ekonomik ve uluslararası açıdan iyi yönetim ve kalıcı prensipler üzere inşa edilmeli ve kalkınmalıdır. Bağımsızlığın ilanından önce verdiğim birçok demecimde, Kosova'nın bağımsızlığının ilan edilmesinin, yöresel istikrarlığa yardımcı olacağına ve aslında, Avrupa entegrasyonları sürecine Balkanlarda olumlu yönelimlerin oluşmasına katkı sunacağını vurgulamıştım. Bugün de bu tespitin doğru olduğunu düşünüyorum.

Bununla birlikte, Meclis'te halk temsilcisi olarak ve genelde politik eliti temsil eden kişiler olarak biz, ülkede politik ve karar alma süreçlerine Kosova'nın genç Avrupa mensuplarının katılmaları yönünde olanakları sağlamakta yükümlüyük. Büyük becerilere ve kapasiteye sahip olan bu yeni neslin, Kosova'nın entegrasyon ve kalkınmaya yönelik gündeme atılması çok gereklidir.

Şimdi ise sadece kanıtlanmış değerlerle, ahlaklı insanlarla ve yeni değerlerle, ülkemizin ulusal ve ekonomik çıkarına olan bir yön saptayabiliriz.

Bütün Kosova halkının, bağımsızlığın ikinci yıldönümü kutlu olsun.

İbrahim Makolli, Yeni Kosova İttifakı (AKR) Parlamenter Grup Başkanı

Kosova'nın önünde hala uğraştırıcı durumlar mevcut

Politik açıdan bakarsak bu son iki yıl içerisinde Kosova bayağı uzun bir yol katletmiştir. Bir zamanki ve şimdiki Kosovayı kıyaslarsak, Kosova Bağımsızlığını kazanmış, dolayısıyla bu durum, BMÖ ülkelerinin hemen hemen üçte biri tarafından tanınmasına neden olmuştur. UPF ve Dünya Bankası'nın üyesi olmuştur. Doğallığıyla, genç bir devlet olarak, kısa zamanda daha büyük başarılarla imza atması

zorudur.

Kosova'nın hedefi olan yönelimi açısından bakarsak, o hala çok gerilerdedir. Bunu derken, Avrupa ve uluslararası kurumları düşünüyorum

Kosova'nın toprak bütünlüğü ile ilgili sıkıntısı, bu gerçeğin halkın büyük bir bölümü tarafından kolay kabul edilemediğinden dolayı, bu büyük bir sorundur. Bunu derken Kuzey Mitroviçadaki durum, daha doğrusu karma topluluklardan veya tamamıyla Sırp tarafından oluşan belediyelerde paralel Sırp kurumlarını kastediyorum. Ayrıca vizelerin liberalleştirilmesi sürecinin çok uzun boylu olması da, Kosova'da meydana gelen hassas durumu, daha da zorlaştırmaktadır.

Ekonomik kalkınma için durum ağırdır ve bu beklenen nedenlerden dolayı böyledir. Yasal algılama konusunda görgüsü olmayan ve geçmişten miras kalan çok sayıda yaraları olan bir yeni devlet olarak Kosova, entegrasyon konusunda büyük zorluklarla karşılaşmaktadır. Biz şu anda, sadece tüketen bir toplumuz ve doğallığıyla bizim sahip olmadığımız yüksek standartları gerektiren kendi ürünlerimiz ile entegre olmamız veya piyasaya sokulmamız çok zordur.

Kurumlarımız için ikinci bir sıkıntılı ve zorlu durumu, büyük sorunlarla karşılaşmakta olan ülkede yasaların uygulanmasıdır, ki bu bizim adalet kurumlarımızın, mahkemelerimizin ve savcılığın tam anlamıyla dönüşümünü gerektirmektedir. Hukukçu sayısında açıklarımız var ve yeni yasamanın ağırlanması ve uygulanmasında onların görgüsünde aksaklıklarımız mevcuttur. Yeni Anayasamız ve çok sayıda batıdan aktarılan yeni yasalar konusunda gelenekliği taşıyor ve bu, kendine has karşıtlıklara neden oluyor. Öyleki, çok çalışmamız ve gayret göstermemiz gerekir.

Bu fırsatla, Yeni Kosova İttifakı Parlamento Grubu adına, Kosova vatandaşlarının Kurtuluş Gününü kutluyorum.

NEWSDOWN

Lulzim Zeneli LDD Parlamenter Grup Başkanı

Herhangi bir görevde bulunursa bulunsun genelde insan, yılın başarıyla tamamlandığını zannettiği durumlarda, geçen yılın sonuçlarını özetlediği zaman mutludur. Fakat, Kosovanın 2009 yılına ait toplam değerlendirmelerinin bilançosunu yaptığı sırada, herkes kendini iyi hissetmeyebilir. Akla gelen ilk tümce: Bir yıl daha geçti olsa gerek. 2009 yılında Kosova

bütünlüklü gelişmeyle karakterize edilebilir, ama elde edilen sonuçlar olumlu ve faydalı değildir. Kötü yönetim ile kurumsal bozulma eğiliminin devam etmesi, Kosovanın 2009 yılını iyimserliksiz geçirmesine etki etmektedir. Geçen yıllara kıyasla, bu yıl Kosova yurttaşları daha az umutludur ve onların ülkenin kurumları ile bir bütünlük olarak siyasete güvenmesi derecesi oldukça büyük düşüş kaydetmektedir. Rüşvetçiliğin geniş ağının ve manipülasyon olaylarının mevcut olduğu buna ilave edilirse, o zaman durum daha kötüdür. 2009 yılı süresinde Kosova, bu gün memnuniyetsizliğin ve sosyal huzursuzluğun belirmesi için yeterli potansiyeli oluşturan güçleşmiş sosyal durumla ilgili zayıf istikrarlığa sahipti. 2009 yılı içerisinde Kosovada bütünlüklü ekonomi gelişmede düşüş kaydetmiştir, aynı zamanda geçen yıllara kıyasla yabancı yatırımlar yüzde 20 oranında azalmıştır ve bunların hepsi ricat gibi tek kelimeyle tanımlanabilir.

Önemli uluslararası kurumlarının 2009 yılına ait raporlar ile değerlendirmelerinden hiçbiri hiçbir alanda Kosova için olumlu değildi. Yargı sistemi verimsiz ve işlevsizdir, bağımsız kurumların siyasallaşması, siyasetin dolaysız bir şekilde serbest medyaya karışması, şantaj ile çıkarların açık çatışmayla ilgili çabaları ve Anayasa ile yasaların uygulanmaması, sadece bizim değil, bizden önce başkalarının da belirtmiş olduğu "Kosova'nın 2009 yılına ait başarılarını" bazı gerçeklerini göstermektedir.

Kosova yurttaşları tekrar Avrupa Birliği ülkelerinde özgürce hareket etme hakkından izole edilmiş ve sınırlandırılmıştır. Kosova geçen yıl olduğu gibi bu yıl da Güneydoğu Avrupanın "kör bağırsağı" olarak kalmıştır ve bu şekilde Avrupa Birliğine üye olma sürecine katılma zamanı ile anıyla ilgili şans ve olanağını yitirmiştir. Kosova yurttaşları geçen yıl olduğu gibi bu yıl da aynı neticelerle karşılaşmaktadır, demek oluyor ki onlar "perspektifi olmayan" ülke yurttaşlarıdır.

Bu gün yurttaşların hergün karşılaşmış olduğu perspektif eksikliği, yurttaşların isteği ya da iradesinin sonucu değil, kötü yönetim siyasetinin sonucudur, onlar kendi kişisel, grup ve parti çıkarlarını devlet çıkarlarından aşmıştır.

Bizler bu gün, içinde bulunduğumuz yılın daha başında, aramızda bıraktığımız yılı hatırlayarak, 2009 yılının artık hiçbir zaman geri dönmemesini ve bir daha tekrarlanmamasını dileyip, 2010 yılının Kosova ve onun yurttaşları için başarılı bir yıl olacağına umut etmeliyiz.

Džezair Murati, 7+ Parlamenter Grup Başkanı,

Biz bütünün bir parçasıyız

Parlamenter Grubu olarak, tam olarak dahil edilmiş ve bir bütünün ayrılmaz parçasıyız. Biz parlamenter grup olarak Bağımsızlığın ilan edildiği tören oturumunun hazırlıklarına, yoğun olarak katılmışızdır. Ayrıca, kendi entegrasyonumuz ve Kosova'nın kalkındırılması için bir temel dayanak olan Ahtisari evraklarının kabul edilmesi üstüne de yoğun

olarak çalıştık. Bundan başka, çalışma grubun ayrılmaz bir parçası olarak çalışmış ve Anayasayı kabul etmişizdir.

Bu esaslar üzere Topluluklar, Kosova'nın hayırsever vatandaşı olarak, kendini entegrasyon sürecinde bulmaktadır. Bu toplulukların özgürlük ve haklarının iyi bir bölümü gerçek olmuştur. Bununla birlikte, savaşım verdiğimiz ve başarmaya yüz tutan birkaç haklarımızın uygulanmasında zorluklar da mevcuttur.

Bunu derken, kurumların ademi merkezîyetçilik süreci ve genelde Boşnaklardan oluşan birkaç belediyenin oluşmasını kastediyorum.

Bunun başka, ulaşmamız gereken hedeflerimiz arasında, Boşnak dilinde Eğitim ve Boşnak dilinin kullanılması yer almaktadır. Prizren Üniversitesinin oluşması, Boşnak, Türk ve diğer azınlıkların iyi bir bölümünün bu kentte yaşamsından dolayı, bizim için çok olumlu bir ortamın yaratılmasına katkı sunacaktır.

İşbulma konusu, halkımızın Kosova'dan göç etmesinin önlenmesi ve engellenmesi konusunda bir olanak olarak görülen, esas bir sorun ve bizim tarafımızdan belirlenen bir önkoşuldur.

Kosova'nın bütün vatandaşlarına, Bağımsızlık Gününü Kutluyorum.

Tesekk

kürler

UAD süreci geriye çevirmeyecektir

Anayasa ile Uluslararası hukuku uzmanlarının değerlendirilmesine göre, Kosova bağımsızlığının ilan edilmesi yasallığının görüşülmesiyle ilgili Uluslararası Adalet Divanı tarafından sürecin izlenmesi önemli gelişmelerle dolu olduğunu ve evet ile hayır argümanların ortaya atıldığını göstermektedir. Onlara göre, sonunda yargıçlar yasal etkisi olmayacak bir açıklama hakkında birkaç kez bir araya gelebilirler. Onlar, geri dönüş sürecine karşı gelmektedir

Kosova statüsüne ait sürdürülen uzun bir müzakere süreci ve Priştine ile Belgrad arasında uzlaştırıcı bir çözümün bulunmasıyla ilgili tüm olanakların tüketilmesinden sonra, 2008 yılının başlangıcı Kosova bağımsızlığının ilan edilmesine yol açmıştır. Tahmin edildiğine göre, demokratik dünyanın en güçlü devletleri tarafından takdirle karşılanan bu ilan, Sırbistan tarafından itiraz edilmiştir. Bağımsızlığın tanınmasının ileride engellenmesi amacıyla Sırbistan değişik araçlardan faydalanarak, Kosova kurumları tarafından bağımsızlığın ilan edilmesinin yasallığı çerçevesinde, Uluslararası Adalet Divanı'ndan danışma görüşü vermesi isteminde bulunmuştu. BMÖ Genel Meclisinde oylama yapıldıktan sonra, Adalet Divanı 1 Aralık 2009 tarihinde süreci başlatıp, savunucularıyla birlikte Priştine ile Belgrad siyasi partilerinin tutumları ortaya atılarak toplantılar düzenlenmiştir. Dokuz gün içerisinde 27 devlet tutumlarını dile getirdi, bunlardan 14-ü Kosova bağımsızlığı taraftarı, 12-si bağımsızlığa karşı, birinin ise dengeli tutumu vardı.

Uluslararası Adalet Divanı'nın dokuz günü

Birinci gün Kosova ile Sırbistan temsilcileri, bağımsızlığın ilan edilmesi yasallığıyla ilgili karşıt tutumlarını ortaya attılar. Kosova heyeti bağımsızlıkla ilgili deklarasyonu, başlı başına yönelim ilkesine dayanarak, uluslararası hukukla uyumlu olarak nitelendirdi, Sırbistan heyeti ise 1244 Rezolüsyonuna dayanarak bu deklarasyonun yasal olmadığını vurguladı. Kosovanın tutumunu Majkell Vud, Daniel Myller ve Shon Marfi gibi üç uzmanla birlikte Kosova Dışişleri Bakanı Skender Hyseni temsil etti ve savundu. Diğer yandan Sırbistan heyetini Fransadaki Sırbistan Büyükelçisi Dušan Bataković yönetmiş oldu.

Katılımcıları dinleme toplantıları, değişik ülke temsilcilerinin katılımıyla tam dokuz gün sürdü. Kosova bağımsızlığının ilan edilmesinin yasallığı ile yasadışı olduğunu Arnavutluk, Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Büyük Britanya, Fransa, Suudi Arabistan, Avustralya, Bulgaristan, Hırvatistan, Danimarka, Hollanda, Norveç, Finlanda ve Ürdün destekledi.

Diğer yandan Sırbistanın tutumunu destekleyen ülkeleri Rusya, Çin, İspanya, Brezilya, Arjantin, Azerbaycan, Beyaz Rusya, Bolivya, Rumanya, Kıbrıs, Venezuela ve Viyetnam teşkil etmekteydi.

Belgrad'ın son çabaları

Anayasa hukuku uzmanı Arsim Bajrami bu süreci, Kosova devletinin ilerlemesini engellemek ve uluslararası tanınma sürecinin gecikmesi amacıyla Belgrad rejiminin son çabası olarak görmektedir. Ona göre, Anayasa ile yasal açıdan bu

Sırbistan için yitirilmiş bir süreçtir, çünkü tüm yasal uluslararası ile politik evraklar, Kosova bağımsızlığının ilan edilmesini haklı kılmaktadır. Bajraminin sözlerine göre, bağımsızlığın ilan edilmesi, Kosova statüsünün çözümlenmesi sürecinin uzun bir zamandan sonra tamamlanmasının mantıklı açıklamasını ve bununla birlikte savaş

düzeyinde tırmanan bir bunalımın uluslararası topluluk tarafından yönetilmesi için iyi fırsatlardan birini oluştursa gerek.

Bajramije göre, Uluslararası Adalet Divanı, Kosova bağımsızlığının ilan edilmesinin koordine adımlardan biri olduğuyula ve uluslararası hukukla aykırı olmadığıyla ilgili olumlu düşüncesini vermesi için yeterince delile sahiptir. Çünkü ona göre, İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra Kosovanın idari sınırları olduğundan ötürü, Kosovanın bağımsızlığı sınırların dağılması hareketini ya da toprak ayrılmasının herhangi bir örneğini teşkil etmiyor. Öyle ki Kosova bu esaslara dayanarak, kendi halkının yasal hareketi ve aynı zamanda eski Yugoslavyanın parçalanması ile Sırbistanın yürütmüş olduğu savaşların sonucu olarak Balkanların bu kısmında meydana gelen bütünlüklü bunalımın çözümlenmesinin nihai hareketi olarak bağımsızlığı ilan etmiştir. Bunu gözönünde bulundurarak, prof. Bajrami, Uluslararası Adalet Divanı'nın olgusal gerçekliği gözönünde bulunduracağını belirtip, Kosovanın 65 devlet tarafından tanınan bir devlet olduğunu ve sözkonusu devletlerin uluslararası hukukun temel öznelerini oluşturduğunu vurguladı.

"Uluslararası hukuk, Soğuk savaş dönemine ait statik bir hukuk değil, evrensel değeri insan hakları ve her ulusun özgürlüğü olan yeni bir dünya düzeninin uluslararası hukukudur. Bu ilkeler esası üzere, Kosova olumlu bir örnekti ve Kosova olayının bir sui-generis olayı olarak ilan edilmesi, Kosova olayı ile ilgisi olmayan olası olayları engellemesi amacıyla iyi bir stratejiydi" diyor Bajrami. Ona göre, Kosova olayı bir devletin yıkılması örneğini ve aynı zamanda bölgesel çatışma esası üzere Arnavut-Sırp çatışmasının çözümlenmesinin başarılı bir örneğini teşkil etmektedir.

Uzman Arsim Bajraminin düşüncesine göre, yörede istikrarlık faktörü olarak Kosova Cumhuriyetinin elde etmiş olduğu başarısı elverişli olası çözüm olduğunu en iyi bir şekilde göstermektedir. Ona göre, tüm bu faktörleri Uluslararası Adalet Divanı gözönünde bulunduracak, Sırbistan tarafından bağımsızlığın engellenmesinin yasal yönünü kapatacak tarafsız bir görüş verecek ve Kosova bağımsızlığının ilan edilmesinin teşvik edici süreçlerinden biri olacaktır.

Bağımsızlığın tanınmasına sürecin etkisi

Uluslararası hukuku uzmanı Afrim Hotinin sözlerine göre, Uluslararası Adalet Divanı'daki süreci engelleyenlerden biri ,

Kosova devletinin kurulması yolunda Sırbistan tarafından yapılan sayısız baskı ve komplikasyonlar brakarak, bu sürecin Kosova yolunda ciddi etkileri olmayacağı düşünülmektedir. Ona göre, Adalet divanında katılımcıların dinlenmesi süreci, önemli gelişmeler ve bağımsızlığı ilan edilmesi yasallığının evet ile hayır argümanların karşılaştırılmasıyla doluydu. Hoti, bazı devletler tarafından

bağımsızlığın kabul edilmesi argümanlarından etkilendiğini belirtip, bağımsızlığın ilan edilmesi yönünde yapılan hazırlıkların ve Kosova performansının övgü ve saygıya değer olduğunu vurgulamaktadır. Hotiye göre, karşı argümanlar daha fazla uluslararası hukukun çağdaş gelişmeleriyle ilgili boş ve kurgusal nitelikli yapılar olarak

biliniyordu.

Bu sürecin başlatılmasıyla Sırbistanın elede etmek istediği amaçlarından bahsederken Afrim Hoti, Sırbistanın amacının Kosova bağımsızlığının tanınması sürecinin yavaşlatılması ile engellenmesi gerçeğinin doğru bir değerlendirme olduğunu belirtip, bu amacın bir yere kadar yerine getirildiği sonucunun da doğru olduğunu tasdik etmektedir. Hotiye göre, geçen yıl bağımsızlığın tanınması sembolik bir sayıyla doluydu. Şimdiki zaman dilimi, Kosovanın uluslararası topluluk önünde kendisini kanıtlaması dönemidir. “Kanıtlama kelimesini kullandığımda, Kosovanın dünya önünde onun yeniden doğmasının gerçeklik olduğunu ve bu gerçekliğin ignore edilmemesiyle ilgili açıklama yapmasının gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu koşullar altında diğer devletler tarafından bağımsızlığın tanınmasını sağlamak Kosova için en ağır dönemlerden biridir, çünkü daha şimdiden böyle bir karar almak için herhangi bir çıkarı olmayan ya da böylebir kara almak için bazı ikircimlikleri olan devletlerden bağımsızlığın tanınmasını istemekteyiz. Ve Uluslararası Adalet Divanındaki süreç, bağımsızlığın tanınmasıyla ilgili kararın ertelenmesi ya da örtbas edilmesinin argümanı veya özüllü nedeni olarak kullanılmaktadır”, diyor Hoti.

Tanınmaların artması

Arsim Bajrami de, Uluslararası hukukun bu sürecin bağımsızlığın tanınması ritmine etkide bulunduğu gerçeğinin kabul edilmesinin gerekli olduğunu belirtmektedir, çünkü Uluslararası Adalet Divanı Birleşmiş Milletlerin ürünüdür ve danışma görüşünün istendiği Rezolüsyonu onaylayan devletler bu uluslararası kuruma saygı göstermek istemiştir. Bu en iyi, Kosova bağımsızlığının en önemli devletler, daha doğrusu komşu devletler tarafından tanınması gerçeğine rağmen, Uluslararası Adalet Divanındaki süreç devam ettiğince, bağımsızlığı tanımayı çekindikleri gerçeğiyle açıklanmaktadır. Fakat, Bajraminin sözlerine göre, bu yaz mevsimi içerisinde tamamlanacak olan bu süreç, Sırların son fırsatı olacaktır. Aynı zamanda Bajrami, ileride tanınmaların artacağına, Kosova bağımsızlığının yeterli devletler tarafından tanınacağına ve bunun sayesinde Kosovanın Birleşmiş Milletlere üye olması olanağının görüşülmesiyle ilgili istemin bu sonbahar mevsiminde gerçekleşmeye başlayacağına inanmaktadır. “Bu istemden sonra, elbette ki devletlerin çoğu, öyle denilen yasalara uyan devletler Kosova bağımsızlığının tanınması sürecini başlatabilirler. Bunun Avrupa Birliğinin bu beş üye ülkesi tarafından kabul edilmesi en doğru olurdu”, diyor Bajrami.

Bağımsızlıkla ilgili mahkemenin ne gibi tutumu olacak?

“Düşünceme göre mahkeme tarafından olumsuz görüşü yok saymak gereklidir, çünkü bu bütünlüklü yeni dünya düzeni ve bütünlüklü çağdaş uluslararası hukuka aykırıdır. Bu mahkemenin Birleşmiş Milletlerin ürünü, Kosovanın bağımsızlığını tanıyan tüm devletlerin ise üye ülke, bazılarının da bu örgütün kurucusu olduğunu unutmamalıyız”, diyor Anayasa uzmanı Arsim Bajrami. Ona göre, yasal bir birliğin sağlanması amacıyla, yargıçlar bir açıklama hakkında birkaç kez biraraya gelebilirler ve onlar Kosova bağımsızlığının ilan edildiğini ve tanındığını saptayabilirler. Bajrami aynı zamanda, burada Güvenlik Konseyinin mandatı olmaksızın, NATO bombardımanları sonucu Rambuye sürecinden bahsedilmeyi de öngörmektedir.

“Sonunda kesin bir sonuca varacaklarını, bunun özel bir örnek olduğunu söyleyeceklerini ve Kosova bağımsızlığının tanınması hakkında devletler tarafından bireysel görüşlerin verilmesini müsaade edeceklerini düşünmekteyim. Bunun ya en iyi seçenek olacağı ya da yorumların hiç yapılmayacağı görüşündeyim. Karar katı olmayacak, yani sert ve kodlanmış olmayacak, aksine bu genel bir yorum olacak ve orada oldukça güçlü olan Kosova heyetinin savunması ile Belgrad tarafından ortaya atılan karşı görüşlerle ilgili sonuçları saptayacak ve sonunda Genel Meclis tarafından alınan mandatı tamamlayacak birkaç karar alacaktır. Sürecin tekrar geri dönmesiyle ilgili herhangi bir olanağın sağlanması asla sözkonusu olmayacaktır”, diyor Arsim Bajrami.

Uluslararası Adalet Divanı görüşünün hukuki etkisi olmayacak

“Uluslararası mahkeme kararının öngörülmesi spekülasyon olurdu, ama Sırp isteminin tabiyatını ve bu mahkemedeki sürecin formatını gözönünde bulundurarak, mahkeme tarafından ortaya atılacak olan görüşün kapsamlı olacağına ve evet ile hayır argümanlarını yansıtacağına kesinlikle inanmaktayım”, diyor Afrim Hoti. Hotiye göre, onların görüşü mutlak ifadelerle yoğun olmayacak. Böyle bir görüşün herhangi bir hukuki etkisi olmayacak. Onun tüm etkileri, güncel zamanda politik olduğunu ve onun yayımlanmasından sonra da daha büyük bir ritimle aynı şekilde olmaya devam edeceğini doğrulamaktadır.

Kosovanın bağımsızlığını tanıyan ve bağımsızlığı hala tanımak istemeyen ülkelerden gelen 15 yargıçtan oluşan Uluslararası Adalet Divanı panelinin birkaç ay sonra kendi tutumunu açıklayacağı öngörülmektedir.

Musli Krasniqi

1.	FLORA BROVINA	PDK	Flora Brovina
2.	Novo Eritoku	PDK	Novo Eritoku
3.	SALA BEKTESHA-SHAHRI	ML	SALA BEKTESHA-SHAHRI
4.	Jafar Hoxhaj	PDK	Jafar Hoxhaj
5.	KADUHA JASHARI	PSDK	KADUHA JASHARI
6.	ZAFIR BERISHA	PDK	ZAFIR BERISHA
7.	ADEM GRABOVCI	PDK	ADEM GRABOVCI
8.	Vlonec Kadrija	SLS	Vlonec Kadrija
9.	Kocapa J. Kucumb	ES	Kocapa J. Kucumb
10.	Amira		Amira
11.	Donika		Donika
12.	Yezica		Yezica
13.	Shirvan		Shirvan
14.	Mirza		Mirza
15.	Ulqin		Ulqin
16.	Julija		Julija
17.	Enxhin		Enxhin
18.	Yent		Yent
19.	Ben		Ben
20.	Rizita		Rizita
21.	EM		EM
22.	SAN		SAN
23.	ARMO		ARMO
24.	OROS		OROS
25.	Shirvan		Shirvan
26.	BURJA		BURJA
27.	Yent		Yent
28.	Enxhin		Enxhin
29.	Yent		Yent
30.	HEM		HEM
31.	BRAN		BRAN
32.	ADRIAN		ADRIAN
33.	ORA		ORA
34.	DETA		DETA
35.	SINA		SINA
36.	ELDA		ELDA
37.	JOAN		JOAN
38.	JOAN		JOAN
39.	GAN		GAN
40.	MA		MA
41.	RITA		RITA
42.	STRE		STRE
43.	BE		BE
44.	STRE		STRE
45.	STRE		STRE
46.	EWIS		EWIS
47.	SIGAR		SIGAR
48.	SOAL		SOAL
49.	GRUBA		GRUBA
50.	GRUBA		GRUBA
51.	GRUBA		GRUBA
52.	GRUBA		GRUBA
53.	SHIR		SHIR
54.	SHIR		SHIR
55.	SHIR		SHIR
56.	SHIR		SHIR
57.	SHIR		SHIR
58.	SHIR		SHIR
59.	SHIR		SHIR
60.	SHIR		SHIR
61.	SHIR		SHIR
62.	SHIR		SHIR
63.	SHIR		SHIR
64.	SHIR		SHIR
65.	SHIR		SHIR
66.	SHIR		SHIR
67.	YOSHENI VLAJINIC	SDS	YOSHENI VLAJINIC
68.	HAZLE AMJONJI	PDP	HAZLE AMJONJI
69.	DRAG SHKURRI	LS	DRAG SHKURRI
70.	OROS		OROS
71.	OROS		OROS
72.	MARSHALL BEUTS	PDP	MARSHALL BEUTS
73.	DANIEL ALIJI	PDP	DANIEL ALIJI
74.	HATIRI ALIJI	PDK	HATIRI ALIJI
75.	JAHIR HAJRINI	PDK	JAHIR HAJRINI
76.	MURSHABI HULAY	PDK	MURSHABI HULAY
77.	MURSHABI HULAY	LDB	MURSHABI HULAY
78.	Selçud Çarçak	AKR	Selçud Çarçak
79.	SOAL	PDK	SOAL
80.	SOAL	PDK	SOAL
81.	SOAL	PDK	SOAL
82.	SOAL	PDK	SOAL
83.	SOAL	PDK	SOAL
84.	SOAL	PDK	SOAL

1.	FLORA BROVINA	PDK	Flora Brovina
2.	Novo Eritoku	PDK	Novo Eritoku
3.	SALA BEKTESHA-SHAHRI	ML	SALA BEKTESHA-SHAHRI
4.	Jafar Hoxhaj	PDK	Jafar Hoxhaj
5.	KADUHA JASHARI	PSDK	KADUHA JASHARI
6.	ZAFIR BERISHA	PDK	ZAFIR BERISHA
7.	ADEM GRABOVCI	PDK	ADEM GRABOVCI
8.	Vlonec Kadrija	SLS	Vlonec Kadrija
9.	Kocapa J. Kucumb	ES	Kocapa J. Kucumb
10.	Amira		Amira
11.	Donika		Donika
12.	Yezica		Yezica
13.	Shirvan		Shirvan
14.	Mirza		Mirza
15.	Ulqin		Ulqin
16.	Julija		Julija
17.	Enxhin		Enxhin
18.	Yent		Yent
19.	Ben		Ben
20.	Rizita		Rizita
21.	EM		EM
22.	SAN		SAN
23.	ARMO		ARMO
24.	OROS		OROS
25.	Shirvan		Shirvan
26.	BURJA		BURJA
27.	Yent		Yent
28.	Enxhin		Enxhin
29.	Yent		Yent
30.	HEM		HEM
31.	BRAN		BRAN
32.	ADRIAN		ADRIAN
33.	ORA		ORA
34.	DETA		DETA
35.	SINA		SINA
36.	ELDA		ELDA
37.	JOAN		JOAN
38.	JOAN		JOAN
39.	GAN		GAN
40.	MA		MA
41.	RITA		RITA
42.	STRE		STRE
43.	BE		BE
44.	STRE		STRE
45.	STRE		STRE
46.	EWIS		EWIS
47.	SIGAR		SIGAR
48.	SOAL		SOAL
49.	GRUBA		GRUBA
50.	GRUBA		GRUBA
51.	GRUBA		GRUBA
52.	GRUBA		GRUBA
53.	SHIR		SHIR
54.	SHIR		SHIR
55.	SHIR		SHIR
56.	SHIR		SHIR
57.	SHIR		SHIR
58.	SHIR		SHIR
59.	SHIR		SHIR
60.	SHIR		SHIR
61.	SHIR		SHIR
62.	SHIR		SHIR
63.	SHIR		SHIR
64.	SHIR		SHIR
65.	SHIR		SHIR
66.	SHIR		SHIR
67.	YOSHENI VLAJINIC	SDS	YOSHENI VLAJINIC
68.	HAZLE AMJONJI	PDP	HAZLE AMJONJI
69.	DRAG SHKURRI	LS	DRAG SHKURRI
70.	OROS		OROS
71.	OROS		OROS
72.	MARSHALL BEUTS	PDP	MARSHALL BEUTS
73.	DANIEL ALIJI	PDP	DANIEL ALIJI
74.	HATIRI ALIJI	PDK	HATIRI ALIJI
75.	JAHIR HAJRINI	PDK	JAHIR HAJRINI
76.	MURSHABI HULAY	PDK	MURSHABI HULAY
77.	MURSHABI HULAY	LDB	MURSHABI HULAY
78.	Selçud Çarçak	AKR	Selçud Çarçak
79.	SOAL	PDK	SOAL
80.	SOAL	PDK	SOAL
81.	SOAL	PDK	SOAL
82.	SOAL	PDK	SOAL
83.	SOAL	PDK	SOAL
84.	SOAL	PDK	SOAL

Flora Brovina

Daha büyük eşitlik ve sorumluluk

Kosova Meclisi Milletvekillerin Gayri Resmi Grubu, politika ve karar almakta kadının güçlendirilmesi yönünde çalışmış ve Kosova Cumhuriyeti'nde Genel Seçimler Yasası üstüne değişikliklerin sunulmasına dair istemi sunmuş bulunmaktadır.

Bu kadınlar, kendilerini eşit pozisyonda görmeyen ve bunu ifade eden milletvekilleridir. Onlar, politik özne ve sadece bir aday için oy kullanmayı, kadın için bir şans olarak görmüyor. Böylece politikada ve karar almakta kadının rolü ikincilleştirilerek, parti liderinin ve genelde erkek olan bir adayın rolü desteklenmektedir. Kadınlar, Yasa ile öngörülen şekilde kontenjanın sağlanması ve diğer taraftan temsilcilik kalitesinin artırılmasını, real rekabet ve oy verenlere karşı sorumluluk almalarını istemektedir. Bir adayın oylamaya verilmesi yerine, altı (6) aday için oylamanın yapılmasını öngören 110. madde 4. paragrafın tamamlanmasına dair öneri, kadın için bir şans oluşturmaktadır, aynı zamanda kendisi için milletvekili olarak bir ek sorumluluğu sağlamaktadır. Bu değişme, sadece garanti edilmiş kontenjan sayesiyle değil, oylama sayesiyle seçilmiş olması ve rekabet içinde bulunması amacıyla politikada kadının bilincini yansıtmaktadır.

Parlamentar Kadınlar Grubu, bu Yasa'nın değiştirilmesine ait prosedürü başlatmak için sürenin gelmesini beklemiştir. Bu süre, Kosova Cumhurbaşkanı tarafından Yasa'nın imzalanmasından sonra altı aylık bir süredir.

Bu konuda birkaç toplantı ve tartışma oturumları düzenlenmiştir. Bu toplantılardan biri, belediye meclisi kadın azaları ve sivil toplum örgütlerinin kadınları ile Yakova'da, bir diğeri Gilan'da düzenlenmiştir. Bu toplantılarda, bizim bu girişim ve görüşümüz tam destek almıştır. Parlamentar Grup başkanları, Priştine'de yabancı Temsilcilikler ve Daire temsilcileri, Meclis çalışmalarını destekleyen örgütlerin temsilcileri, sivil toplum örgütlerinin

temsilcilerinin katıldıkları yuvarlak masa oturumu düzenlendi ve burada Seçim Yasası'nda bu değişimin yapılması nedenleri konusunda uzun uzun tartışıldı.

Diğerleri arasında Seçim Yasası, Ahtısı "Paketi" kapsamındaki yasalardan ve bu "Paket" dahilindeki yasalar, çok zor değişebilir, ancak önerilen bu değiştirge, söz konusu Yasayı sadece tamamlamakta ve politika ve karar almakta kadının rolünü güçlendirmektedir, diye öne sürüldü milletvekili kadınlar grubu tarafından 2009 yılının Mayıs ayında örgütlenen yuvarlak masa oturumunda. Kadın milletvekilleri, ortaya attıkları istemlerinde hemfikirdi ve sivil toplum örgütleri, politika içinde bulunan kadınlar, Belediye Meclislerine seçilen kadınlardan destek istediler. Bunun yanı sıra onlar, güçlü bir lobi faaliyetinde bulunarak, parti ve ulusal mensubiyet farklılığına bakmaksızın, meslekdaşları olan milletvekillerinden teker teker destek istediler. Bu istemi, imzalarıyla 83 milletvekili destekledi. Oysa, prosedürü başlatmak için sadece altı kişinin imzasına ihtiyaç vardır. Bu imzaların toplanmasının hedefi, sadece kadınlar için değil herkes için geçerli olan bu ilke için desteğin sağlanmasıydı.

Geçenlerde düzenlenen seçimler, kadınların çoğunluğunun, sadece oyların sık sık komik sayısını gerektiren bir kontenjana teşekkür ederek, Belediye Meclisi'ne girdiklerinden dolayı, bu istemin özürü taraflarını da açığa çıkartmıştır.

Milletvekilleri, Seçim Yasası'nı değiştirgeye tabi tutulması konusunda başarılı olabilmek için lobi yapacak ve istemleri konusunda ısrarcı olacaklar, dolayısıyla delillere dayanacaklar. Onların bu istemleri, Parlemntoda görüşmek için uzun zamandan beri beklemektedir, ancak onların önerdikleri bu değiştirgeye, Kosova Meclisi'nin gelecek oturumlarından birinde muhakkak görüşülecektir.

Kadın Milletvekilleri Grubu, 2009 yılında en başarılı kadınlara takdirnamelerin verilmesi dolayısıyla tören düzenledi

Takdirnameler 16 kadına ve kurumlara, teşekkürnameler ise iki kadına layık görüldü

Bu tören toplantısını, Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi de selamladı ve tarih boyunca kadınların eseri ve katkısı sayesinde Kosova'da bir realitenin yaratıldığını söyledi

Kosova Meclisi milletvekillerinden oluşan Gayri Formal Kadınlar Grubu, AGİT ve NDİ tarafından desteklenerek, Kosova toplumunda kadınların durumunun ilerletilmesi ve terfi edilmesine özel katkıları olan kadınları takdir etmek üzere, Meclis binasında bir tören düzenlendi. Bord başkanı Flora Brovina'nın yönettiği bu törene, Kosova Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi de katıldı.

Dolayısıyla 2009 yılında başarılı kadınlara takdirnamelerin verilmesi dolayısıyla düzenlenen bu töreni açarken Flora Brovina, milletvekillerden oluşan Gayri Formal Kadınlar Grubunun, bütün topluluklara mensup olan 37 kadından oluştuğunu ileri sürdü. Bu grup, politika ve karar almakta kadının güçlendirilmesi ile ilgili hedefin hayata geçirilmesi amacıyla, partilerarası ve halklararası diyalogu oluşturmayı başarmıştır. Konuşmasının devamında o, Cinsiyet Hakeşitliliği Yasası, Kültürel Miras Yasası, Çalışma Yasası, İşyerinde Korunma Yasası, Ailede Şiddet Yasası gibi diğer yasaların değiştirgelere tabi tutulması ve yönetilmesi konusunda bu grubun sunmuş olduğu katkısını dile getirdi.

Flora Brovina konuşmasının devamında şöyle dedi: Bugünkü toplanmamıza, kadınların katkılarının somut olarak belli olduğu, doğrusu pratikte gözlenen, yıl boyunca başarılı kadınlara takdirnamelerin verilmesi vesile oldu. Bu takdirnamelere layık görülen kadınların listesinin bayağı uzun olmasına rağmen, onların hiçbiri unutulmadı. Bu takdirnameye sahip olan kadınlar ve kurumlar listesini, milletvekili olan Kadınlar Bordu hazırladı, bu takdirnameye layık görme girişimi geleneksel hal

alacaktır, dedi. Devamında Flora Brovina, Yıldız kadın Xheve Krasniqi-Lladrovci ile başlatılan Cumhurbaşkanlığı tarafından takdirnameye layık görülmüş ödüllendirilenler listesindeki diğer kadınların da yer alması için Kosova Cumhurbaşkanına da bazı önerilerin sunulacağını da söyledi.

Bu törende Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi de bir selamlama konuşmasında bulunarak, en başarılı kadınların çalışmalarının değerlendirilmesi üzere bu girişimin başlatılması dolayısıyla, milletvekillerden oluşan Kadınlar Grubu'nu takdir etti. Jakup Krasniqi, Kosova'da yaratılan gerçeğin, savaş döneminde ve demokrasinin inşaatı süresinde olduğu gibi bütün tarih boyunca kadınların eseri ve katkısı olduğunu ileri sürdü. Takdirnamelerin sunulması çerçevesinde Parlamento Başkanı Krasniqi, Arnavut sahnesinin büyük sanatçısı Leze Qena ve İğballe Rugova'ya (Kosova Kadınlar Grup Ağı) da takdirname sundu.

En başarılı kadınlar ve kurumlara verilen diğer takdirnameler ise Başkan Brovina ve Bordun diğer kadın üyeleri tarafından sunuldu. Aynı zamanda 2009 yılında takdirnameler ve teşekkürnamelere, Kosova ve uluslararası kurumlardan 16 kadın ve kurum, aralarında dünya güreş şampiyonu, 21 RTV Müdürü Aferdita Saraqini, işkadını Linda Shala, "Medika Kosova" sivil toplum örgütü, "Norma", "Jeta" ("Hayat"), "Dera e hapur" ("Açık kapı"), "Te vejat e Krushes" ("Kruşa dulları"), "Jeta-Vita", ve Milka Koliqi ve Müzefa Terziçi layık görüldü. Teşekkürnamelere ise AAGİT ve NDİ layık görüldü.

2009 yılında en başarılı kadınlara takdirnamelerin verilmesi dolayısıyla düzenlenen tören

Yasayla- Diasporaya daha yakınız

Diasporaya ait Yasa Tasarısı, diaspora mensuplarının kültür, dil ve eğitim kimliğinin korunması için gereken yasal çerçeveyi ve Kosova Cumhuriyeti kurumlarıyla daimi ile sürdürülebilir ilişkileri sağladığından ötürü oldukça gereklidir

Kosova Diasporasına ait Yasa Tasarısı, diaspora üyelerinin kültür, dil ve eğitim kimliğinin sağlanması ile korunması ve onların Kosova Cumhuriyeti kurumlarıyla bağlılığı için temel esası oluşturduğundan ötürü milletvekillerinde büyük ilgi uyandırdı. Bu Yasa, onların yaşamış olduğu değişik devletlerdeki Kosova diasporasının örgütlenmesine yardımcı olacaktır.

Kosova Meclisinde bu Yasa Tasarısının ilk okunuşu yapıldığı sırada, bazı uyarı ile önerilerin ortaya atılmasına rağmen, sözkonusu Yasa Tasarısı tüm Parlamenter grupları tarafından prensipte desteklendi. Eğitim, Bilim, Teknoloji, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu adına konuşan milletvekili **Agim Veliu**, bu Komisyondaki tartışmalar sırasında bazan göç-diaspora statüsünün tanımlanması, finansi harcamalar ve Kosova Cumhuriyeti Büyükelçilikleriyle paralellik riski gibi önemli konulara ilişkin olan bu Yasa Tasarısındaki eksikliklerin de önüne sürüldüğünü belirtti.

Yasa Tasarısı, diasporada Kosova'ya ait kültür merkezlerin kurulmasını düzenler

Kosova Diaspora Ajansının örgütlenmesini düzenleyen bu Yasa Tasarısı 17 maddeden ibarettir. Bu Yasaya göre, İkamet dışı konulara ait Büro, Diaspora Ajansına dönüşüyor ve bir gün diaspora konularıyla uğraşacak bir bakanlığın da olacağına umut edilmektedir, dedi milletvekili Drita Kadriu. Bu Yasa Tasarısı aynı zamanda diasporada Kosovaya ait kültür merkezlerin kurulmasını da düzenler. Şimdilik diaspora gereksinmelerinin giderilmesi için toplam iki merkez mevcuttur. Bu Yasa ayrıca diasporada Kosovadaki resmi dillerin öğrenilmesi ile iletiletilmesinin desteklenmesini düzenler.

Milletvekili **Gjynaze Sylja**, Kosova devletinin kurulmasının kuşkusuz ki diasporayla kurumsal ilişkilerin sağlanmasını gerektirdiğini doğruladı. Bu Yasa Tasarısının diasporanın çıkarlarını da koruduğu oldukça önemlidir. Bu Yasa Tasarısı, diasporanın korunması ve onun çıkarlarının temsil edilmesi fonksiyonunda olmalıdır. Bununla birlikte içeriğe göre bu Yasa Tasarısının büyük bir bölümü kültür, eğitim ve spor ilişkilerine odaklanmıştır. Sadece bir maddede ekonomi ilişkilerinden bahsedilmektedir, diaspora ile kurumlar arasındaki ortaklığın kurulması sözkonusu iken, Hükümete ait Yönetim Ajansı ve Diasporaya ait Kosova Kültür Merkezi gibi iki mekanizma öngörülmektedir. Bu Yasaya göre, diasporayla işbirliği görevini yerine getiren Büronun- İkamet dışı konularına ait

Büro, şimdi müdür tarafından yönetilecek olan Yönetim Ajansına dönüşmesi öngörülmektedir. Demek oluyor ki, Başbakan tarafından seçilen müdürün yönetmiş olduğu kültür merkezinin kurulması ve çalışması sözkonusu olduğunda, düşünceme göre diğer bir çözümün bulunması gereklidir ve o diasporanın çıkarlarını temsil etmelidir. Özel devletlerin yetkisine bırakıldığından

sağladığından ötürü oldukça gerekli olduğunu belirtti. Diaspora yıllardır Kosova halkına yardım etmiştir, bundan ötürü de dünyanın en genç devletlerinin kurumları bile tüm olası şekillerle diaspora mensuplarıyla ilgilenmeli ve onlara yardımcı olmalıdır. Bu Yasa Tasarısı sadece 17 maddeden ibarettir ve maddelerde bazı önemli konular açıklanmamıştır. Örneğin, 6. maddenin 1.1 noktasında şöyle deniliyor: “Diaspora Ajansı, bu Yasanın hükümlerini ve

dolayı, Avrupa yasamacılığıyla bu alan düzenlenmediği için, finansi araçlarının ana ülkeye sunulması sözkonusu iken, bildiriler sayesinde diasporanın önemi belirtilmektedir ve bundan ötürü de ana ülkelerin gelişmesinde diasporanın önemli faktörlerden biri olduğu düşünülmektedir ve bunun bu Yasa Tasarısında gözönünde bulundurulması gereklidir.

Altyasa akitleri arasındaki ilişki

Kendi tartışması sırasında milletvekili **Heset Cakolli**, Kosova Diasporasına ait Yasa Tasarısının, diaspora mensuplarının kültür, dil ve eğitim kimliğinin korunması için gereken yasal çerçeveyi ve Kosova Cumhuriyeti kurumlarıyla daimi ile sürdürülebilir ilişkileri

bu Yasa esasınca onaylanan altyasa akitlerini yerine getirmekte ve gözetlemektedir. Milletvekili Cakollinin ortaya attığı sorusuna göre, bu Yasa Tasarısında çok az maddenin mevcut olduğu bilinmektedir, acaba bu Yasada sözkonusu altyasa akitlerin sayısı ne kadar olacaktır?

Milletvekili **Mark Krasniqi**, diaspora mensuplarına yardımın sunulması ile örgütlenmesi görevinin, Kosovanın herhangi bir Bakanlığının yetkisinde değil, Kosova Cumhuriyeti Büyükelçilikleri ile Konsolosluklarının yetkisinde olmasının gerekli olduğu düşüncesini ortaya attı. Bu şekilde göçmenler devamlı olarak bu önemli devlet kurumlarıyla ilişkide olacaktır. Bakanlık bu konudan oldukça uzaktır ve onun bu doğrultudaki her çalışması gittikçe

daha ağır ve bileşik olacaktır. Büyükelçilik ya da konsolosluk bu görevi çok daha kolay ve daha az finansi araçlarla daha hızlı bir şekilde yerine getirecektir. Bununla birlikte Diasporaya ait Yasa Tasarısının 3. maddesinde onların geçici ya da sürekli olarak barındığı dış ülkelerde geçici işçiler statüsüne sahip Kosova Cumhuriyeti vatandaşı oldukları ayan bir şekilde belirtilmelidir. Bu Yasa Tasarısında belirtildiğine göre, devlet, "aile kökeni Kosova Cumhuriyetinden" olan kişilerle değil, kendi vatandaşlarıyla ilgilenmektedir.

Milletvekili **Emrush Xhemajli**, bu Yasa Tasarısıyla, diasporaya değişik şekilde katkıda bulunan Arnavutların tüm kategorilerinin kapsanmasını ve bununla birlikte Kosovada onlara gereken kolaylıklar ile önceliklerin tanınmasının gerekli olduğunu vurguladı.

amacıyla ders kitaplarını dağıtarak, edebiyat, bilimsel ve kültürel mirasla ilgili kitapları dağıtarak ve ders veren öğretmenlere alıştırmaya seminerleri örgütleyerek, ortak çıkarı olan yöre ülkeleriyle çalışmaları örgütleyecek ve koordine edecektir. Bu Yasa Tasarısının 9. maddesinde Kosovaya ait kültür merkezlerinin sorumlulukları saptanmaktadır, ki diğerleri arasında Kosova Hükümeti kültür planıyla anavatanda sermaye yatırımlarını körüklemektedir. Fakat, bu Yasa Tasarısının onaylanması mekanizmasının Diaspora Ajansı olduğu ve diasporanın çalışması için Kosovanın Kültür Merkeziyle işbirliği yaparak çalışmaların Diaspora Ajansının Müdürü tarafından örgütlendiği bilindiğine göre, 9. maddedeki 1.8 noktasına ne gerek var, alınır: "Diasporaya ait Kosovanın kültür merkezleri, Başbakan tarafından saptanan

Kamu televizyonunun yayın şemasında diaspora yüzdesinin yer alması

Milletvekili **Armend Zemaj** şu soruyu ortaya attı: "Bu Yasa Tasarısında belirtildiğine göre, eğer bu Yasayla, Kosova Cumhuriyetinin Kamu Televizyonunun yayın şemasında diasporaya ait programların yaklaşık yüzde 5 ila 7 oranında olması kararlaştırılırsa, o zaman kamu televizyonunun bu yüzdeliğe ne kadar saygı gösterdiğiyi ilgili gözetleme süreci nasıl olacak?" Devamında milletvekili Zemaj, yasalarda, Kosova adının geçtiği tüm durumlarda Kosova Cumhuriyeti yazılmasının gerekliliğine işaret etti.

Yasa Tasarısı başlığının varyasyonları

Konuşması sırasında milletvekili **Sabri Hamiti**, bu Yasa Tasarısının başlığıyla ilgili varyasyonlara değindi. Konuyla ilgili o şunları dedi: "Latinlerin dediğine göre, eğer isim nesne ise, o zaman içindeki nesne başlıkta yer almalıdır. Başlıkla ilgili varyasyonlar sorun yaratmaktadır. Arnavutça "Göç Yasası" deniliyor, İngilizce ve Sırpça ise "Diasporaya ait Yasa" denilmektedir. Demek oluyor ki, diaspora ve göç terimleri eşdeğerde değil". Konuyla ilgili tartışmaya katılan milletvekili Hydajet Hyseni-Kaloshi, başlığın yeterince uygun olmadığını belirtti. "Ben de diaspora-göç terimlerinin eşdeğerde olmadığı düşüncesindeyim. İkisinin de kullanılması iyi olurdu, çünkü bizim durumumuzda objektif olarak ikisi mevcut. Hem diasporamız, hem de göçümüz var ve bunlar kolay kolay diaspora kalıbına giremez".

Milletvekili **Arsim Rexhepi**, bu Yasa Tasarısının panik içinde ve hızlı bir şekilde getirildiği ve aynı zamanda herhangi bir uzman tarafından önerilerin varolmadığı ya da en azından Kosova diasporası ile göçünün ne gibi deneyimler verdiği veya hangi anlama geldiği hakkında gereken bilgiye ya da yaşam pratiğine sahip olmadığımız kanısındadır. Hızlı bir şekilde ve herhangi bir uzmanla danışmaksızın getirilen bu Yasa Tasarısı, diaspora ya da göç olarak adlandırdığımız Kosova halkının bu bölümüne ait siyasetin gelişmesi görevlerini üstlenmesi amacıyla Hükümetin, Başbakanın eğilimi yanı sıra başka hiçbir derneğin ilgisini veya dikkatini çekmemektedir. Çünkü herşeyden önce bu iyice hesaplanmayan ve desteği hak etmeyen ya da desteklenmesi gereksiz olan eğilimdir, dedi milletvekili Rexhepi.

Milletvekili **Fatmir Rexhepi**, parlamenter komisyonları tarafından ilerideki tartışmalar sırasında görüşülmesi önemli olan şeyin Ajansın rolünün olduğunu belirtti. Devamında, Ajans için ihtiyacın olmadığını ortaya atıp, İçişleri Bakanlığı ya da Hükümet tarafından kurulması öngörülen Entegrasyon Bakanlığının çerçevesinde, Entegrasyon ve Diaspora Bakanlığının kurulmasının daha faydalı olacağını vurguladı. Bu şekilde Bakanlıklar, Hükümet, Büyükelçilikler ya da Konsolosluklar ve diaspora arasındaki üçgenin çalışması daha kolay bir şekilde düzenlenmiş olacaktır.

Shefket Rexhepi

Diaspora değerlerinin takdim edilmesi amaçlanmakta

Milletvekili **Sanije Aliaj**, bu Yasa Tasarısıyla, Diaspora Ajansının sorumluluk ile yetkilerinin düzenlendiğini belirtip, sözkonusu Ajans müdürünün yönetim altında, diaspora değerlerinin takdim edilmesiyile ilgili politikaları onaylamayı, diasporaya ait kültür merkezleriyle çalışmaları koordine etmeyi ve diaspora pozisyonunun düzelmesi amacıyla kurumlar ile sivil toplum arasındaki işbirliğini düzenlemeyi amaçladığını ortaya attı. Diaspora Ajansı sayesinde Kosova Cumhuriyeti Hükümeti, Eğitim Bakanlığı ve Kültür Bakanlığının işbirliğiyle birlikte, eğitim sürecinin gerçekleşmesi alanında, resmi dillerin öğrenilmesi ile ilerletilmesi

diğer görevleri yerine getirir". Bu paragraf sadece Diasporaya ait Kültür Merkezinin uygulaması gerektiği görevler tanımlandığı zaman sözkonusu Yasa Tasarısında kalabilir, çünkü aksi takdirde diasporanın çalışmasıyla ilgili demokrasi soru işaretine gelebilir, dedi milletvekili Aliaj. Konuşmasının devamında milletvekili Aliaj, Diasporaya ait Bakanlığın kurulması önerisinde bulundu. Böyle bir öneriyi milletvekili **İbrahim Makolli** de destekledi ve sözkonusu bakanlığın kurulmasıyla, göçmenlere yardımın sunulması amacıyla gereken etkinliklerin gerçekleşmesinin sağlanacağını belirtti. Konuyla ilgili tartışmalara katılan milletvekili **Riza Smaka** da bu bakanlığın kurulması önerisini destekledi.

Meclis Başkanı Krasniqi: Federal Almanya Cumhuriyeti'nin Federal Savunma Bakanlığı Devlet Sekreteri Kossendey'i kabul etti

Almanya, iki ülke parlamentoları arasında sıkı işbirliğin yapılacağına ve Kosovaya ileride de yardımda bulunacağına söz vermektedir
Görüşme sırasında, Kosova'nın kuzey bölümünde de düzen ve yasaların genişletilmesine ait önemli evrak olarak kuzeyle ilgili strateji hakkında konuşuldu

Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi bu gün, Federal Almanya Cumhuriyeti'nin Federal Savunma Bakanlığı Devlet Sekreteri Thomas Kossendeyi kabul etti. Almanya Bundestagının altı kişilik heyetine Priştinedeki Almanya Büyükelçisi Hans-Dieter Steinbach ve KFOR Generali Markus Bentler eşlik etti. Görüşme sırasında Kosovadaki güncel gelişmeler hakkında konuşuldu. Medyalara ifade veren Parlamento Başkanı Krasniqi, Bu görüşme sırasında, Kosovanın kuzey bölümünde de düzen ve yasaların genişletilmesine ait Kosova Hükümeti ile Uluslararası sivil temsilcilerinin önemli evrağı olarak kuzeyle ilgili strateji hakkında da konuşulduğunu belirtti. Devamında Başkan Krasniqi, yasaların getirilmesi, özellikle Ahtisari Paketinden çıkan yasaların getirilmesi yönünde Kosova Meclisinin çalışmaları ile seferberliği hakkında Almanya heyetini bilgilendirdiğini dile getirdi. Aynı zamanda Meclis Başkanı Krasniqi, Kosova yurttaşları için vizelerin liberalizasyonu konusunu harekete geçirdiğini ve bununla birlikte Kosovanın ekonomi açısından, özellikle işbulma alanında karşılaşmış olduğu engeller ile güçlüklerden de Almanya heyetine bilgi verdiğini vurguladı. "Parlamento olarak bizler, Kosovada yatırımlar ile ekonomi gelişmeyi garanti eden bir yasal altyapıyı hazırladık", diyen Parlamento Başkanı Krasniqi, tüm bu yıllar içerisinde Almanyanın Kosovaya sunmuş olduğu tüm politik, ekonomi ve güvenlik alanındaki destek için yüksek konuk ve

Almanya devletine teşekkürlerini sundu.

Federal Almanya Cumhuriyeti'nin Federal Savunma Bakanlığı Devlet Sekreteri Thomas Kossendey, Almanyanın Kosovaya sunmuş olduğu yardımların özürü olduğunu belirtip, Kosovanın mucizeler yarattığını vurguladı.

İki ülke parlamentoları arasındaki sıkı işbirliğin yapılacağını vaad eden Sayın Kossendey, Almanya devletinin ileride de Kosovaya yardım sunacağını doğruladı. Onun sözlerine göre, Güvenlik güçleri ile Polis sayesinde Kosova kurumları sorumlulukların fazlasını kendi üzerine almaları için gereken koşulları sağlayıp, bu arada önemli bir ilerleme kaydetmişlerdir. Sayın Kossendeyin değerlendirmesine göre, bu ilerleme Almanyanın Kosovadaki asker sayısının yavaş yavaş azalmasına katkıda bulunsa da, Kosovayla işbirliğin sona ereceği demek değildir. "Bizler, güvenlik sorumluluğunun bizim güçlerimizden yapıcı bir şekilde sizin güçlerinize geçmesini sağlamış olacağız. Bu şekilde, aramızdaki işbirliğin diğer bir yolu sağlanacaktır. Ve gerçekten, Avrupa Birliği'nin gelişme raporundaki uyarıları ciddiyetle kabul ettiğiniz ve bu rapordan ne gibi ders aldığımız için sizi kutlarım", dedi konuşması sırasında Thomas Kossendey.

Kosova yurttaşlarının geri dönüşü hakkında konuşan Sayın Kossendey, bunun vizeler liberalizasyonunun ilerideki yoluyla saptayacak esas önkoşul olduğunu belirtti.

Arnavutluk Savunma Bakanı İmamiyi kabul etti

Meclis ve diğer Kosova kurumları KGG'ya, onun modernleşmesi ve onun Anayasal misyonunun yerine getirilmesi yönünde güçlü bir destek sunmaktadırlar
KGG sadece Kosova'da değil, bütün yörede güvenliği garantiye almaktadır

Kosova Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi, Arnavutluk Savunma Bakanı Arben İmami'yi kabul etti ve vatandaşların iyiliği ve yörede kalıcı bir barışın çıkarına olan iki devlet arasında işbirliğin derinleştirilmesi konusunu ele aldı.

Sn. İmamiye Kosova Cumhuriyeti Meclisi'ne hoş geldin konuşmasında bulunan Krasniqi, Arnavutluk devletine, Kosova'yı heryönlü desteğinden dolayı teşekkürlerini belirtti ve her iki ülkenin, karşılıklı çıkar doğrultusunda işbirliği konusu üstüne daha çok çaba harcamaları gerektiğine işaret ederek şunları dedi: "Arnavutluğun NATO'ya üye olması, Kosova'nın Evro-Atlantik strüktürlerine üyelik sürecini de hızlandırmaktadır" dedi. Konuşmasının devamında Krasniqi, Meclis ve diğer Kosova kurumları tarafından KGG'ne, onun modernleşmesi ve onun Anayasal misyonunun yerine getirilmesi yönünde güçlü bir destek sunduklarını belirtti. Devamında o, Kosova'da tüm toplulukların başarılı bir şekilde gelişmesi için eşit koşulların sağlanması konusunda

Kosova Meclisi tarafından sunulan büyük çabalara değinerek, son belediye seçimlerinden sonra, Sırp topluluğu sıralarından olan vatandaşların, Kosova toplumuna entegre olması için ilginin arttığını da vurguladı.

Meclis başkanı, bu yılın başlangıcında meydana gelen sel felaketinden sonra kuzey Arnavutluk'taki zor durumun atlatılmasından dolayı Bakan İmami'yi tebrik etti.

Arnavutluk Savunma Bakanı Arben İmami ise Meclis Başkanı Kraasniqi'ye, Kosova'nın elde ettiği etkileyici başarıları ve ülke bağımsızlığının ikinci yıldönümünü kutladı. İmami Sn. Krasniqi,

Kosova'nın yerli kurumları ve halkına, Arnavutlukta sel felaketine yakalanan yörelere geniş çaplı ve cömertçe desteklerinden dolayı Başbakan Berişa'nın teşekkürlerini de illetti.

İmami, KGG'nin şimdiye kadarki başarılarından dolayı memnuniyetini belirterek, ait olduğu bakanlığın, sadece KGG'ni değil, Kosova güvenliği ile bağlantısı olan diğer strüktürleri de dolaysız olarak desteklemeye hazır olduğunu söyledi. KGG sadece Kosova'da değil, bütün yörede güvenliği garantiye almaktadır, diye vurguladı İmami.

Amerika Kongresmeni Eari Pomeroy'u kabull etti

Kosova'da olağanüstü pozitif gelişmeler olmuştur, fakat kimi zorluklarla da karşılaşmaktadır. Heriki taraf ikilli ilişkilerinin geliştirilmesi doğrultusunda çaba sarfetmeye hazırdır

Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi, Büyükelçi Kristofer Dell eşliğinde bulunan Amerika Kongresmeni Eari Pomeroy ile bir görüşmede bulundu. Kongresmen Pomeroy'e hoşgeldin konuşmasında bulunan Sn. Krasniqi, Kosova Cumhuriyeti Meclisi'nin tören toplantısına kendisinin katıldığından dolayı teşekkürlerini belirtti. Konuşmasının devamında Sn. Krasniqi, Amerika kongresmenini, Kosova'nın elde ettiği başarıları, multi-etnik ve barışsever demokratik devletin kalkınması süreci, Meclis strüktürü, Başkan Ahtisari'nin Genel kapsamlı paketinden kaynaklanan yasalar ve Kosova bağımsızlığının tanınması süreçleri, Uluslararası Para Fonuna ve Dünya Bankasına üyeliği ve Kosova'nın BMÖ'ne üye olma hedefi ile tanıttı. Amerikadan gelen konuk, Uluslararası Adalet Divanında Kosova bağımsızlığının savunum süreci ile de

tanıtıldı. Sayın Krasniqi, Kosova'nın ekonomik kalkınmasının önemine de değinerek, 2009 yılında ekonomik kalkınmanın yüzde 4'lik bir artış kaydettiğini söyledi. Meclis Başkanı ademi merkezilik, toplulukların entegrasyonu, bağımsızlıktan sonra ilk defa düzenlenen başarılı seçimler, kuzey stratejisi ve kalınması sürecinde Kosova'nın karşılaşmakta olduğu zorluklardan da bahsetti. Krasniqi konuşması süresinde "Tüm bu süreçlerde Kosova, ABD tarafından büyük ve haryanlı destek ve yardım gördü" dedi ve bu konuda, ABD'ne, Amerika Kongresi'ne ve KFOR bünyesindeki Amerika güçlerine teşekkürlerini belirterek, Amerika büyükelçiliği ve Büyükelçi Dell tarafından Kosova'ya sunulan büyük yardımlarından söz etti.

Bu görüşmeye, Kosova Cumhuriyeti Meclisi Başkanlık Kurulu üyeleri de katıldı.

Amerika Kongresmeni Eari Pomeroy, bu ortak görüşme hakkında konuşurken, Meclis Başkanı ve Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyelerine Kosova Bağımsızlığının yıldönümünü kutlama fırsatında bulunduğundan dolayı memnuniyetini belirterek, elde ettikleri başarılarından dolayı da onları tebrik etti. Bu münasebetle o, Amerika yasamasının, Kosova'ya sunmuş olduğu güçlü desteğine değinirken "Kosova'da, büyük bir ilerleme kaydedilmiştir, ancak Kosova'nın önünde aşılması gereken zorluklar da mevcuttur. Ancak yargı ve yasadaki hukuk üstünlüğünün hüküm sürmesi çok önemlidir" dedi. Konuşmasının devamında o, ABD'nde 20 yıldan beri, dünyanın genç demokrasileri ile partnörlük kuran Komisyon'un çalışmakta olduğunu söyledi. Dolayısıyla bu Komisyonun, Kosova ile de partnörlük kuracağını, hatta bu konuda birkaç görüşmenin de yapıldığını vurguladı. Faliyetlerin bir başka boyutunun ise, Meclis çalışanlarına da yardımdan ibaret olacağını vurguladı. Çünkü yasama görevlileri, iyi bir desteğe, daha doğrusu iyi bir kadroya sahip oldukları zaman başarılı olurlar. Başkana yaptığı çalışmalarından dolayı tebriklerini iletirken Kongresmen Pomeroy, Vaşington'da görüşmüş olduğu Başkanlık Kurulu üyesi Slobodan Petroviç'e özel selamlarını iletirken, aynı zamanda Başkanlık Kurulu'nun diğer üyelerini de bu gibi ziyaretlerde bulunmaları için davet etti. Slobodan Petroviç ise, Kongresmen Pomeroy ile bir daha görüştüğünden dolayı memnuniyetini belirtti. Dolayısıyla o, ABD'de edinmiş olduğu görgüü, Başkanlık Kurulu'nun diğer üyeleri ile de paylaştığını vurguladı. Amerika kongresmeni, işbirliği ve partnörenin derinleştirilmesi için hazır olduklarını söyledi. Bu açıdan Eari Pomeroy, Ahtisari'nin Genel kapsamlı paketinin, azınlık toplulukların haklarının sağlanması alanında da uygulanmasından dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Bu fırsatla bir konuşmada bulunan Başkanlık Kurulu üyesi Sabri Hamiti, Kosova Bağımsızlığının kutlandığı günde bu görüşmenin gerçekleşmesinden dolayı duyduğu memnuniyeti belirterek "sıkıntılarda olduğu gibi neşeli günlerde de yakın olmaya alıştık" diye vurguladı.

Topluluklar

İsviçre Federal Dışişleri Dairesi ve Kosova'da Avrupa Azınlık Konuları Merkezi, Kosova Meclisi Toplulukların Hak ve Çıkarları ile Geri Dönüş Komisyonu üyelerine "İyi Parlamenter Pratiği" konusunda bir eğitim semineri düzenlediler

Kosova ile İsviçre Meclisleri'nin çalışmalarında benzerlik var

Kosova Meclisi'nde, azınlıkların sundukları önerilerinin her seferinde çoğunluk tarafından reddedilmemesi amacıyla, azınlık topluluklarından oluşan Komisyon üyeleri tarafından sunulan önerilere değer verilmesi ve pratikte Yasa'nın uygulanmaması durumunda Komisyon üyelerinin daha büyük yetkiye sahip olmaları, ulusal dillere tercümede engellerin yaratılmaması konusunda daha özenli davranılması gerekir.

İsviçre Parlamentosu'nda herhangi bir yeni yasanın kabul edilmesi durumunda Konsey üyeleri, uzmanların ya da tam uzman takımların yardımına baş vurulur ve çoğunlukla devletdışı örgütleri üyelerinden ya da sivil örgütlerden ve yurttaşlardan düşünce istenir

İsviçre Federal Dışişleri Dairesi (SOSPST) ve Kosova'da Avrupa Azınlık Konuları Merkezi (ECMİ) bugün "Gırmı" Vilası'nda, Kosova Meclisi Toplulukların Hak ve Çıkarları ile Geri Dönüş Komisyonu üyelerine "İyi Parlamenter Pratiği" konusunda bir eğitim semineri düzenlediler.

Söz konusu eğitim seminerine, Kosova Meclisi'nin Toplulukların Hak ve Çıkarları ile Geri Dönüş Komisyonu üyelerinden başka Kosova Toplulukları Danışma Konseyi'nin birkaç üyesi, Kosova AGİT'inden birkaç temsilci, Kosova'nın devletdışı örgütleri ve sivil örgütlerinin birkaç üyesi yanı sıra, özel konuk sıfatıyla Priştine'nin İsviçre Büyükelçisi Lukas Beglinger de katıldı.

Kosova Hükümeti ve Parlamentosu çalışmalarında, toplulukların karşılaştıkları sorunların çözüme ulaştırılmasına yönelik geniş bir proje çerçevesinde düzenlenen bu eğitim semineri, İsviçre Federal Dışişleri

Dairesi'ne bağlı Danışmanı Armin Rieser ve Kosova'da Avrupa Azınlık Konuları Merkezi Müdürü Adriyan Zeçiri tarafından örgütlendi ve yönetildi.

İsviçre Parlamentosu'ndaki bir Komisyonun çalışmalarından edinilen bilgilerin aktarılması çerçevesinde, söz konusu bu eğitim semineri süresinde "Parlamento'da mısır" başlığı altında bir belgesel film gösterildi. Bu belgesel film sayesinde Kosova Meclisi'nin Toplulukların Hak ve Çıkarları ile Geri Dönüş Komisyonu üyeleri ve diğer katılımcılar, sponsor doğrusu İsviçre Hükümeti tarafından belli bir Yasa Tasarısı'nın sunulması durumunda daha başlangıçtan belli bir Yasa Tasarısı'nın değiştirgelere tabii tutulması ve kabul edilmesi, Komisyon üyeleri tarafından değiştirgelere önerilmesi, söz konusu Yasa Tasarısı'nın ait olduğu alandan önerilerde bulunan farklı uzmanların katılımı,

devletdışı örgütlerin ve sivil örgütlerin düşüncesi ve reaksiyonu, sunmuş oldukları değiştirgelere kabul edilmesi ve sonunda birinci okunuşa alınması amacıyla farklı politik grupasyonları tarafından Komisyon içinde oy savaşımı ile tanıtıldılar.

Söz konusu belgesel filmi seyrettikten sonra genel kapsamlı tartışmalar yürütüldü. Bu tartışmalar süresinde katılımcılar, bu belgesel filmin seyredilmesinin, her iki parlamentoların çalışmalarındaki benzerliliğin ve farkların nerede yattığını ve başlangıçtan sonuna kadar belli bir Yasa Tasarısı'nın hazırlanması ve değiştirgelere tabii tutulmasındaki fark ve benzerliklerin belirlenmesi için iyi bir esas oluşturduğunu söylediler. Tartışmaların devamında, ister Kosova ister de İsviçre Parlamentosu'nun Komisyon çalışmaları arasında benzerliğin mevcut olduğu ve her iki ülkede, bir ya da diğer politik grupasyonları tarafından

değiştirgelerin daha çok sayıda kabul edilmesi için savaşımın verildiğine işaret edildi. Ayrıca her iki parlamentoda muhalfeetin, kendi değiştirgelerinin anlaşılmalı olması ve önermiş oldukları önerilerinin, idaredeki koalisyon tarafından izine sahip olması ve kabul edilmesi yönünde savaşımın yürütüldüğüne işaret edildi.

Söz konusu çalıştayda, çoğunluk tarafından her seferinde red edilmemeleri daha doğrusu kabul edilmemeleri amacıyla, Kosova Meclisi'nde Komisyonun azınlıklardan olan üyeleri tarafından gelen önerilere daha büyük dikkatin sunulması ve önemin sunulması, şimdiye kadar çoğunlukla olduğu gibi Yasa Tasarıları'nın, yörenin ve daha geniş çapta, diğer ülkelerinin Yasalarından kopya edilmemesi, aksine Kosova özelliklerinin bununla uyumlaştırılması, bakanların Meclisin bu Komisyonunun çağrılarını üzere toplantılarına katılmaları ve Komisyonun istediği konular hakkında komple Raporların sunulması, Komisyonların pratikte Yasanın uygulanmayışı durumunda daha büyük entegrasyonun sağlanması, ulusal toplulukların dilleri üzere tercümelere engellerin koyulmamasına işaret edildi.

Eğitim semineri çalışmalarının devamında söz alan İsviçre'nin Priştine Büyükelçisi Lukas Beglinger, diğerleri arasında söz konusu belgesel filmin, ister İsviçre ister de Kosova Parlamentosu'ndaki Komisyonların çalışmalarındaki benzerlikler ve farkların adreslerini belirlediğine inandığını söyledi. İsviçre'de Ulusal Konsey ya da Meclis ve 26 kantonun temsilcilerinden oluşan Kantonlar Meclisi'nin var olduğunu ileri sürüldü. Kantonizasyon yüzünden İsviçre Parlamentosu çalışmaları ile, Kosova Parlemntosu'ndan bayağı farklı olduğu, ancak aslında bu her iki parlamentoda çoğunlukla aynı yasama çalışmalarını yapmaktadır. Konuşmasının devamında Büyükelçi Beglinger, İsviçre Parlamentosu'nda Alman, Fransız ve İtalyan dillerinin resmi dil olduğunu, İsviçre Parlamentosu çalışmalarında Rom dilinin de kullanıldığını işaret etti. Tercümeden söz edilince sorunun olmadığı ve herkesin kendi annadilini kullandığını da işarete dildi. Sonunda Beglinger, İsviçre Parlamentosunda, herhangi bir yeni yasanın kabul edilmesi durumunda, Komisyon üyelerinin, uzmanlardan ya da uzman ekiplerinden yardım istediklerini ve çoğunlukla devletdışı örgütleri ve sivil toplum ile yurttaşlardan düşünce istendiğini söyledi.

Eğitim semineri çalışmalarının sonunda, Kosova meclisi'nin Toplulukların Hak ev Çıkarları ile Geri Dönüş Komisyonu üyelerinin, Şubat ayı başlangıcında İsviçre Parlamentosu'nu ziyaret edeceklerini, dolayısıyla yerinde bu Parlamento'nun genel çalışmalarına tanıklık edecekleri vurgulandı.

Celal İlyas

Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyesi Slobodan Petrović Arnavutluk ziyaretinde

Arnavutluk Cumhuriyeti Başbakan yardımcısı ve Dışişleri Bakanı İllir Meta'nın daveti üzere, Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyesi Slobodan Petrović Arnavutluğa kısa bir dostluk ziyareti gerçekleştirdi.

Bu ziyaret sırasında Sayın Petrović, Arnavutluk Meclis Başkanı Sayın Jozefina Topali ve Arnavutluk Cumhuriyeti Başbakan yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Sayın İllir Meta ile görüşmede bulundu.

Sıcak bir şekilde karşılandık ve bu ziyaret sayesinde Kosova'da yaşayan tüm vatandaşların çıkarı adına güçlü mesaj göndermemiz bizde derin bir intiba bıraktı. Ev sahipleri sözkonusu iken, bu ziyaret tarihi olarak değerlendirildi. Ev sahiplerimiz Kosova'da yaşayan Sırp topluluğunun durumu ve özellikle çoğunluğu Sırp oluşturdugu yeni belediyelerin kurulması ile çalışması hakkında ilgilendi.

Bu ziyaret çerçevesinde, üst düzey Arnavut

kurumlarıyla, Gračanisa için 400.000 Euro değerinde ekonomi yardımının sunulmasıyla ilgili anlaşmaya vardık.

En önemli olanlardan biri ise, bunun sadece ilerideki yardımın sunulması için işbirliğin başlatılmasına ve değişik ulusal mensubiyete sahip halklar arasında işbirliği ile anlayış köprüsünün kurulmasına katkıda bulunmasıdır.

Diğerleri arasında, Arnavutluk Cumhuriyeti Meclis Başkanı Sayın Jozefina Topali, Kosova'da düzenlenen en son yerel seçimlerinde Sırp topluluğuna mensup olanlar sayısının katılımının oldukça çok olduğunu değerlendirip, onların bu davranışını selamladı.

Bu ziyaret çerçevesinde bizler aynı zamanda Durs kentini de ziyaret ettik. Durs Belediye Başkanıyla görüşmemizi tamamladıktan sonar, bu kentte bulunan Ortodok Kilisesinin ziyaretinde bulduk.

Meclis Başkanı Krasniqi:

Macaristan Devlet Sereteri Jenő Falér'i kabul etti

Kosova Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi, Macaristan Devlet Sekreteri ve Dışişleri Bakan Yardımcısı Jenő Falér'i kabul etti. Krasniqi, Falér ile görüşmesi süresinde, iki dost ülke arasındaki işbirliğin derinleştirilmesi konularını ele aldı. Dost konuşmanın güzel sözleri için teşekkür ederken, 2010 yılının başlarında Budapeşte'yi ziyaret edeceğini, dolayısıyla iki Meclis arasında bir sözleşme imzalayacaklarını da ileri sürdü.

Avrupa milletvekili Ernest'i kabul etti

Kosova Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi bugün, Avrupa Meclisi milletvekili olan Sn. Cornelija Ernest'i kabul etti ve kendisiyle, topluluk mensuplarının, özellikle Rom, Aşkalı ve Mısırlı topluluğuna mensup kişilerin yaşam koşulları hakkında görüş alışverişinde bulundu.

Avrupa Meclisi Milletvekili Sayın Ernest, bu ziyaretinin amacının, Almanya'dan geri gönderilmeleri beklenen söz konusu toplulukların mensuplarının yaşam koşulları ve entegrasyonu konusunda bilgi almak olduğunu vurguladı.

Kosova Meclis Başkanı Krasniqi, dört binden fazla kişinin yerleşeceği planlanan adı geçen topluluklara mensup 925 aile için geçici yerleşim merkezinin inşaatı hakkında bilgi verdi. Dolayısıyla Skenderaj, Mitroviça ve Deçan belediyeleri dahil birkaç belediyede benzeri merkezlerin inşa edilmekte olduğunu, özel evlerin tamiri ve inşaatı ile ilgili projelerin de finanse edildiğini söyledi.

Slovenya Cumhurbaşkanı Danilo Turk'u kabul etti

Slovenya Cumhurbaşkanı'nı Kosova ziyareti dolayısıyla karşılayan Kosova Meclis Başkanı Krasniqi, Kosova ve onun Avrupa entegrasyonlarına doğru adımlarını atmakta olan ve onun geleceğine sunduğu heryönlü destekten dolayı, Slovenya Cumhuriyeti'ne ve özel olarak Sn. Turk'a teşekkür etti.

Slovenya Cumhurbaşkanı Dr. Danilo Turk, geçenlerde Kosova'da düzenlenen yerel seçimler sayesinde tasdiklanan kesintisiz demokratik gelişmeler başta olmak üzere, ülkenin bağımsızlığının ilan edilmesinden sonra, Kosova'da elde edilen başarıları değerlendirdi. Turk ekonomi, yatırımlar ve diğer alanlar konusunda, özellikle Meclislerarası işbirliğin daha da derinleştirilmesi için geniş olanakların mevcut olduğunu, ülkesinin, iki ülke arasında işbirliğini daha da zenginleştirmeye kararlı olduğunu vurguladı. Aynı zamanda, Kosova ekonomisinin güçlendirilmesi ve Avrupa struktürlarına üye olması konusunda, Slovenya'nın destek sunacağına dair söz verdi.

Suudi Arabistan Büyükelçisi Abdulah Abdulaziz Al-Abdulkarim'i kabul etti

Kosova Cumhuriyeti Meclis Başkanı Dr. Jakup Krasniqi, bugün Tiran'ın Suudi Arabistan Krallığının Büyükelçisi (Kosova'yı kapsayan) Abdulah Abdulaziz Al-Abdulkarim'i kabul etti ve iki ülke arasındaki işbirliği konusunu görüştü.

Suudi Arabistan Krallığı'na ve onun halkına, Kosova Cumhuriyeti'ni tanımamasından dolayı teşekkürlerini belirttikten sonra Krasniqi, Sırp idaresi altında bulunduğu dönemde 90 yıl boyunca Kosova halkının eziyetleri hakkında kısa açıklamada bulunarak, bağımsızlığın, Kosova için çok büyük ve çok önemli adımlardan biri olduğunu söyledi. Bağımsızlığın, sadece Kosova'da değil, bütün Balkan yöresine yansıyan bir barış ve istikrarlık havasını estirdiğini de vurguladı.

Büyükelçi Abdulaziz Al-Abdulkarim, karşılama ve gösterilen samimi duygularından dolayı teşekkürlerini belirtti ve "Kosova Cumhuriyeti'nde Suudi Arabistan Krallığı'nın ilk büyükelçisi olmasından dolayı, gurur duyduğunu ifade etti. "Kosova'da ağır bir kış ile karşılaştım, ancak bana gösterilen sıcaklıktan dolayı soğukları hissetmedim" dedi.

Kosova Cumhuriyeti'nin ülkesi tarafından tanınması, Suudi Arabistan Krallığı'nın Kosova halkına karşı beslediği büyük saygının göstergesidir. Büyükelçi, iki egemen devlet arasında ilişkilerin güçlenmesi ve bütün uluslararası girişimlerde, Kosova'yı desteklemek için ülkesinin, elinden gelen desteği sunacağını da vurguladı.

Bütçe Komisyonu, Uluslararası Para Fonu temsilcileriyle görüştü

Kosova'daki bankalara ait yeni Yasanın hazırlıkları başlatıldı

Komisyon Başkanı Gani Koci'nin başkanlığı altında Kosova Meclisinin Bütçe ve Finansı Komisyonu bu gün, Uluslararası Para Fonu temsilcisi Ake Lönnberg ve uzman Josee Benjamin Escobar ile görüştü. Bu görüşme sırasında özellikle Bankalara ait Yasanın hazırlanmasıyla ilgili alınan girişim hakkında konuşuldu. Çünkü bu güne kadar Kosova'nın UNMIK tarafından hazırlanan 1999 yılına ilişkin bir Yönetmeliği vardı, fakat Kosova'daki finansi gelişmelerin yeni bağlamına göre bunun üstesinden geçilmiştir. Komisyon Başkanı Gani Koci'nin önsöz konuşmasında olduğu gibi, Komisyon üyelerinin tartışmalarında da, sözkonusu Yönetmelik gereken koşulları tamamlamadığından ötürü, Kosova'nın finansi alanında yasal boşlukların mevcut olduğu farkedildiği için Bankalara ait Yasanın hazırlanması memnuniyetle karşılandı.

Bununla birlikte toplantıda, faizler, lisans kriterleri ve çıkar çatışması gibi usulsüzlükler bankaların çalışmasında mevcut olduğu için, finansi alanında yasal kadronun tamamlanmasının gerekli olduğu ortaya atıldı. Aynı zamanda Bankalara ait yeni Yasa uygulanmaya başlamadan önce, Kosova Merkezi Banka Yasasında bazı tamamlamalar ile değişmelerin yapılması gerekliliği de dile getirildi.

Sayın Ake Lönnberg, sözkonusu Yasa Tasarısının teknik hazırlıkları safhalarının açıklamasını yaparken, Bankalara ait Yasanın hazırlanmasının başlamasıyla ilgili yapılacak olan etkinlikler hakkında daha ayrıntılı bir tanıtım yaptı. Sayın Lönnberg, UNMIK tarafından Bankalara ait Yönetmeliğin getirilmesi döneminden şimdiki koşullar değiştiğinden ötürü, finansi alanında en yüksek uluslararası standartlar sahip olacak bir Yasanın hazırlanacağını belirtti.

Sayın Lönnberg'in değerlendirmesine göre, Bankalara ait yeni Yasanın bu kriterisi yanı sıra, lisans ve gözetleme sözkonusu iken, bu Yasa uluslararası kodlar ile standartları da içermelidir, bunun dışında bankaların çalışmasıyla ilgili Basel kurallarını da kapsamalıdır. Aynı zamanda Kosova'nın Avrupaya entegre olması çabalarında, sözkonusu Yasanın bu kurallara dayanması da gereklidir.

Toplantıda hazır bulunan Komisyon üyeleri, bu Yasa Tasarısının hazırlanması sürecinin tüm safhalarında işbirliğinde bulunmaya hazır olduklarını dile getirip, bu Yasanın, finansi alanında tekeller ile diğer düzensizlikleri ortadan kaldırarak, bankaların çalışması ve Kosovada finansi piyasasının liberalleşmesi için iyi bir tabanı oluşturacağını belirttiler.

Bu toplantı süresince tanımlanan dinamiğe göre, sözkonusu Yasa Tasarısının 2010 yılının sonuna kadar tüm safhaları tamamlanmasının gerekli olduğu ve Bankalara ait Yasanın onaylanıp, 2011 yılının başında uygulanması gerekliliği değerlendirilmesi ortaya atıldı.

Sivil hizmetin tam statüsünün tanımlanması, kamu idarenin reformlara tabii tutulmasının hizmetinedir

Kosova Meclisi Kamu yönetimi, Yerel idare ve Medyalar Komsiyonu, Komsiyon Başkanı Esat Brayşori'nin başkanlığı altında, Kosova Cumhuriyeti'nin Sivil Hizmet Yasa Tasarısı ile ilgili bir açık oturum düzenledi. Bu açık oturuma komisyon üyeleri yanı sıra, ister yerel ister de uluslararası öznelerin temsilcileri de katıldı.

Oturumda tartışmaları açarken Melihate Tırmkoli, Kosova Meclisi'nde yapılan birinci okunuştan sonra, bu Yasa Tasarısı ile temel yasal sistemini oluşturmak istediklerini vurguladı. İster Tırmkoli'nin, ister de diğer konuşmacıların tartışmaları süresinde, bu yasanın değiştirgelere tabii tutulması ve hakkında tartışmaların yürütülmesi süresinde, sivil hizmet, daha doğrusu sivil memurların statüsünün daha belirgin bir şekilde tanımlanması gerektiğine işaret edildi. Çünkü bu, açık oturumlardaki tartışmaların işlevliliği ve reformlara tabii tutulması, aynı zamanda hizmet kalitesinin daha üst düzeye ulaştırılması için önemli önkoşullardan biri olduğuna da parmak basıldı.

Bu yasa tasarısının hazırlanması ile ilgili süreçten konuşan Başbakan Kabinesine bağlı Hukuk Dairesi adına Besim Kaytazi, bu yasa tasarısının hazırlanmasının bayağı bir zaman aldığını, bu arada projenin final şekil almasına kadar, sayısız faktörler arasında danışmaların yapıldığını söyledi. Kaytazi, bütün bu sürecin, Kamu İdare Stratejisi ve batı ülkelerin görgüleri esas alınarak, açık bir şekilde yürütüldüğünü vurguladı. Bu tasarının hazırlanması süresinde, bütçe konularına özel önem verilmiştir, demek ki bunun amacı, daha etkili bir idarenin oluşması ve bütçeden asgari araçların harcanmasıydı. Geniş boyutta yürütülen tartışmalar sırasında ortaya atılan uyarı ve tamamlamalar çerçevesinde, diğerleri arasında, Yüksek Görevlere Atama Komisyonu ile ilgili konuların ve politik etkilerine yer bırakmamak için, belli süreli iş sözleşmesine sahip işçilerin tam süreli iş sözleşmesine geçmeleri ile ilgili konularına daha olumlu yaklaşılması gerektiğine işarete dildi.

Yanıtlanmayan sorular

Milletvekili Suzana Novobërdali, Ulaşım ve Posta-Telekomünikasyon Bakanı Sayın Fatmir Limaj'a şu soruyu yöneltti: "Kosova Ovası- Slatina yolunun 15 Eylül 2009 yılında tamamlanacağını bildirmiştiniz. Bu yolun ne zaman hizmete verileceğiyle ilgili bilginiz var mı?"

Aynı zamanda Kosova Cumhuriyeti İçişleri Bakanı Sayın Zenun Pajaziti'ye şu soruyu sordu: "Kosova vatandaşları ne zaman Kosova'nın yeni araba ruhsatları evraklarına sahip olacak?"

Qamile Morina: Mitroviça'nın İbre nehri karşısındaki "Kodra e minatorëve" semtinde yaşayan çocuklar 10 yıldan bu yana konteynerlerde eğitim görmektedir.

Mitroviça'nın bu semtinde yaşayan çocuklar için bu hayati projenin gerçekleşmemesinin Eğitim Bakanlığının başarısızlığı olarak kabul ediyor musunuz? Doğru değil diyorsanız eğer, bu çocuklar için ilkokulun gerçek olması doğrultusunda ne gibi önlemler aldınız?

2010 YILINA AİT YASAMA STRATEJİSİ

Nr. Meclise yasa tasarısını göndermek için taslak takvim Adı

1. BAŞBAKAN OFİSİ

- 1.1. İnsan haklarına ait Yasa Tasarısı
- 1.2. Yasal girişimlere ait Yasa Tasarısı
- 1.3. Kayıp kişilere ait Yasa Tasarısı
- 1.4. Terörizmin önlenmesi ile savaşımına ait Yasa Tasarısı
- 1.5. Kosova Cumhuriyeti devletinin protokolüyle ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 1.6. Resmi belgelere erişmeyle ilgili 2003/12 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 1.7. Körlüğe ait Yasa Tasarısı
- 1.8. Nükleer maddeler ve diğer radyoaktif maddelerin yasaya aykırı ticaretin önlenmesi ile savaşımına ait Yasa Tasarısı
- 1.9. Telekomünikasyon gözetimine ait Yasa Tasarısı
- 1.10. Örgütlü suçların önlenmesi ile savaşımına ait Yasa Tasarısı
- 1.11. Havacılık kazaları ile olaylarının soruşturmasına ait Yasa Tasarısı

2. EKONOMİ VE FİNANSİ BAKANLIĞI

- 2.1. 2010 yılı Kosova Cumhuriyeti Bütçesine ait Yasa Tasarısı
- 2.2. Kosova'da tütün ürünlerinin tüketimine ait Yasa Tasarısı
- 2.3. Mal ithalatının önlenmesi ile sınırlandırılmasına ait Yasa Tasarısı
- 2.4. Gümrük vergilerinden serbest bırakılan mallara ait Yasa Tasarısı
- 2.5. Kamu özel ortaklık ile altyapı imtiyazları ve onların verilmesiyle ilgili prosedürlere ilişkin 03/L-090 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 2.6. Değerli kağıtların ticaretine ait Yasa Tasarısı
- 2.7. Mevduat sigortalarına ait Yasa Tasarısı
- 2.8. Bankalara ait Yasa Tasarısı
- 2.9. Merkezi Bankaya ait Yasa Tasarısı

- 2.10. Sigortalara ait Yasa Tasarısı
- 2.11. Ödeme işlemlerine ait Yasa Tasarısı
- 2.12. Ticarete zorunlu sigortalara ait Yasa Tasarısı
- 2.13. Gümrük ve tüketim kodunun değişmesi ile tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 2.14. Taşınmaz mülk vergisine ait Yasa Tasarısı 2/12
- 2.15. Kosova'da tüketim normu vergisiyle ilgili 03/L-112 numaralı Yasanın değişmesi ile tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 2.16. Şirketlerin finansi raporlarına ait Yasa Tasarısı
- 2.17. Şans oyunlarına ait Yasa Tasarısı
- 2.18. Banknotların temizlenmesi ile terörizmin finanse edilmesinin engellenmesine ait Yasa Tasarısı
- 2.19. Devlet yardımına ait Yasa Tasarısı

3. ADALET BAKANLIĞI

- 3.1 Yürütme prosedürüyle ilgili Yasanın değişmesi ile tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 3.2. Çocukların uluslararası kaçırılmasına karşı Yasa Tasarısı
- 3.3. Cezai ve hukuki konular üzere uluslararası hukuki işbirliğine ait Yasa Tasarısı
- 3.4. Suç işleyenlerin teslim edilmesine ait Yasa Tasarısı
- 3.5. Cezaya çarptırılan kişilerin transfer edilmesine ait Yasa Tasarısı
- 3.6. Yükümlülükler ait Yasa Tasarısı
- 3.7. Ceza kodunun değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 3.8. Ceza prosedürü kodunun değişmesi ile tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 3.9. Tanıkların korunmasına ait Yasa Tasarısı
- 3.10. Reşit olmayanların adaletinE ait Kod Tasarısı
- 3.11. Halk Avukatına ait Yasa Tasarısı
- 3.12 Ücretsiz hukuki yardıma ait Yasa Tasarısı
- 3.13 Mahkemelere ait Yasa Tasarısı
- 3.14 Kamu Savcılıklara ait Yasa Tasarısı
- 3.15 Yargı Konseyine ait Yasa Tasarısı
- 3.16 Kovuşturma Konseyine ait Yasa Tasarısı

4. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

- 4.1. Medeni duruma ait Yasa Tasarısı
- 4.2. Geri dönüşü ait Yasa Tasarısı
- 4.3. Kimlik belgeleriyle ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 4.4. Elektronik imzaya ait Yasa Tasarısı
- 4.5. Seyahat belgeleriyle ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 4.6. Ateşli silahlar, cephane ve patlayıcı maddelerin gönüllü teslim edilmesine ait Yasa Tasarısı
- 4.7. Ateşkes ile kurtarmaya ait Yasa Tasarısı
- 4.8. Kosova Polis Müfettişliğiyle ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 4.9. Patlayıcı maddelerin sivil kullanımıyla ilgili

- Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 4.10. Ateşten korunmaya ait Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 4.11. Tabii afetler ile diğer felaketlerden korunmayla ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 4.12. Özel güvenliğe ait Yasa Tasarısı
- 4.13. Güvenlik enstitülerinin silahlarla tedarik edilmesine ait Yasa Tasarısı

5. ÇEVRE VE ALAN PLANLAMA BAKANLIĞI

- 5.1. Çevrenin stratejik değerlendirilmesine ait Yasa Tasarısı
- 5.2. Atık maddelere ait Yasa Tasarısı
- 5.3. Doğanın korunumuna ait Yasa Tasarısı
- 5.4. Kosova sularına ait Yasa Tasarısı
- 5.5. Prizrenin tarihi merkezine ait Yasa Tasarısı 3/12
- 5.6. Büyük Hoçaya ait Yasa Tasarısı
- 5.7. Ulusal parklara iat Yasa Tasarısı
- 5.8. Çevreye etkinin değerlendirilmesiyle ilgili 03/L-024 numaralı Yasanın değişmesi ile tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 5.9 Çevre korunumu fonuna ait Yasa Tasarısı
- 5.10. Ruhsatsız inşaatların muamele edilmesine ait Yasa Tasarısı
- 5.11. İnşaatlara ait Yasa Tasarısı

6. İŞ VE SOSYAL KORUNUM BAKANLIĞI

- 6.1. Sosyal ile ailevi hizmetleriyle ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 6.2. Ekonomi Sosyal Konseyine ait Yasa Tasarısı
- 6.3. Kosova emeklilik fonuyla ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 6.4. Çalışmaya ait Yasa Tasarısı
- 6.5. Şehitlerin aileleri, malüller, kıdemliler ile KKO temsilcileri ve sivil sava kurbanları ailelerinin statüsü ve haklarına ait Yasa Tasarısı
- 6.6. Emeklilik ile malüllük sigortasına ait Yasa Tasarısı
- 6.7. Grevlere ait Yasa Tasarısı

7. KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI

- 7.1. Sponsorluklar ve bağışlara ait Yasa Tasarısı
- 7.2. Tiyatroyla ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 7.3. Sporla ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 7.4. Kütüphaneyle ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 7.5. Müzeye ait Yasa Tasarısı
- 7.6. Sinematografiye ait Yasa Tasarısı

8. KAMU YÖNETİM BAKANLIĞI

- 8.1. Devletin dış örgütlerinin-derneklerin özgürlükleriyle ilgili 03/L-134 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 8.2. Kadastroya ait Yasa Tasarısı
- 8.3. İdari çatışmaya ait Yasa Tasarısı
- 8.4. Enformatif toplumuyla ilgili hükümet organlarına ait Yasa Tasarısı
- 8.5. İdari prosedürün 2/L-28 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 8.6. Kosova'nın resmi istatistiklerine ait Yasa Tasarısı
- 8.7. Kamu üst düzey görevlilerin maaşlarına ait Yasa Tasarısı

9. ENERJİ VE MADENCİLİK BAKANLIĞI

- 9.1. Sismoloji hizmetlere ait Yasa Tasarısı
- 9.2. Enerji verimliliğine ait Yasa Tasarısı

10. KOSOVA GÜVENLİK GÜÇLERİ BAKANLIĞI

- 10.1. Kosova Güvenlik Güçlerindeki hizmetler için emeklilik maaşlarına ait Yasa Tasarısı
- 10.2. Kosova Güvenlik Güçlerinde etkin rezervlere ait Yasa Tasarısı

11. KOSOVA ULAŞIM VE POSTA-TELEKOMÜNİKASYON BAKANLIĞI

- 11.1. Kosova Cumhuriyetinde demiryollarla ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 11.2. Telekomünikasyonla ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı

12. TİCARET VE ENDÜSTRİ BAKANLIĞI

- 12.1. Malların devlet rezervlerine ait Yasa Tasarısı
- 12.2. Strateji malların ticaretine ait Yasa Tasarısı
- 12.3. Metrolojiye ait Yasa Tasarısı
- 12.4. 4/12 Ticari şirketlerle ilgili 02/L-123 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 12.5. Rekabetin korunmasına ait Yasa Tasarısı
- 12.6. Ticari markalara ait Yasa Tasarısı
- 12.7. Endüstri tasarımına ait Yasa Tasarısı
- 12.8. Patentlere ait Yasa Tasarısı

13. EĞİTİM, BİLİM VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

- 13.1. Kosova'da ilk okul ve orta okul öğrenimiyle ilgili 2002/19 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 13.2. Bilimsel-araştırma etkinliğiyle ilgili 2004/42 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait

Yasa Tasarısı

- 13.3. Kosova'da yüksek öğrenimle ilgili 2003/14 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı

14. YEREL YÖNETİMLER BAKANLIĞI

- 14.1. Belediyeler ile köylerin isimlerine ait Yasa Tasarısı
- 14.2. Belediyeler arası işbirliği ve ortaklığa ait Yasa Tasarısı
- 14.3. Belediyenin taşınmaz mülkünün uzun vadeli istifade edilmesine ait Yasa Tasarısı
- 14.4. Yerel özyönetimle ilgili Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı

15. TARIMCILIK, ORMANCILIK VE KIRSAL GELİŞME BAKANLIĞI

- 15.1. Hayvancılıkla ilgili 2004/33 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 15.2. Şaraplarla ilgili 02/L-8 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 15.3. Tohumlarla ilgili 2003/5 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 15.4. Kosova'da tarımcılık ve kırsal gelişmede danışanlık hizmetlerine ait Yasa Tasarısı
- 15.5. Ormanlara ait Yasa Tasarısı
- 15.6. Tarım arazilerinin sulamasiyla ilgili 02/L-9 Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 15.7. Tarım arazilerinin gruplaşmasına ait Yasa Tasarısı
- 15.8 Organik tarımla ilgili 02/L-122 numaralı Yasanın değişmesi ve tamamlanmasına ait Yasa Tasarısı
- 15.9 Ürünlerin ekini ile işletilmesi ve tütün dolaşımına ait Yasa Tasarısı

16. SAĞLIK BAKANLIĞI

- 16.1. Sağlığa ait Yasa Tasarısı
- 16.2. Sağlık sigortalarına ait Yasa Tasarısı

17. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

- 17.1. Uluslararası anlaşmaların onaylanmasına ait Yasa Tasarısı

18. TOPLULUKLAR VE GERİ DÖNÜŞ BAKANLIĞI

Topluluklar ve Geri dönüş Bakanlığı 2010 yılında herhangi bir Yasa Tasarısının hazırlanmasını öngörmemiştir.

